

ငါးရာငါးဆယ် အတ်ပင်လယ်

အတွဲ-၂

မင်းသုဝဏ်

ပြန်ပြောသည်

ဝင်းပေ

အင်္ဂလိပ်ပြန်ဆိုသည်

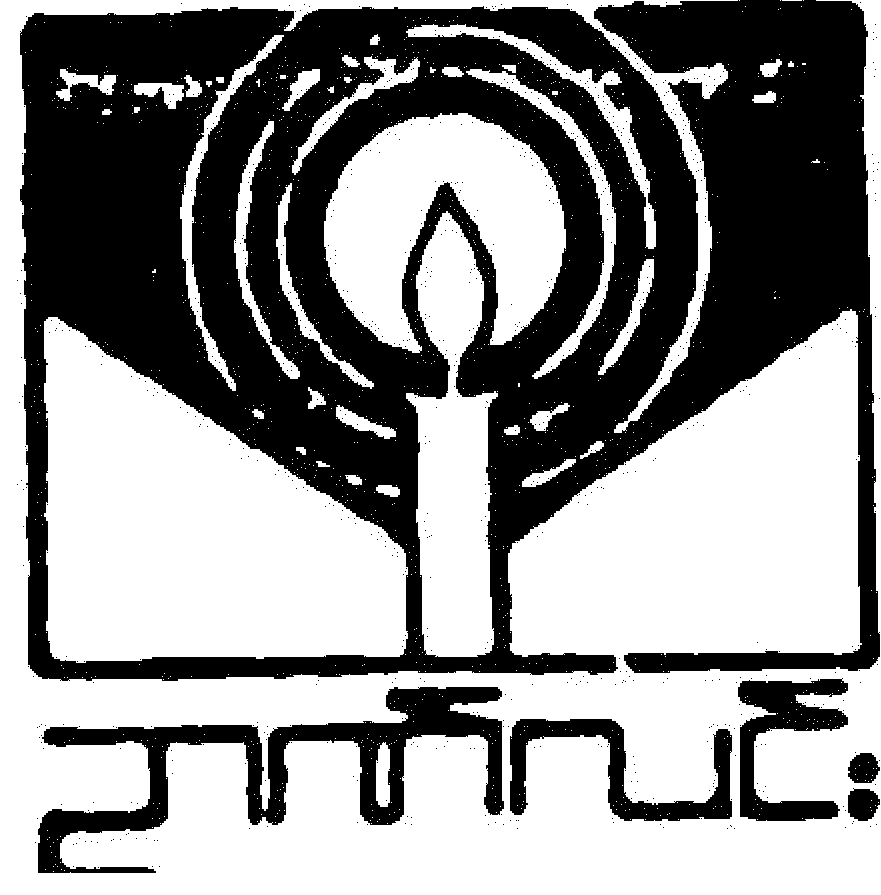
THE SEA OF THE 550 JATAKAS

Retold by **MINTHUWUN**

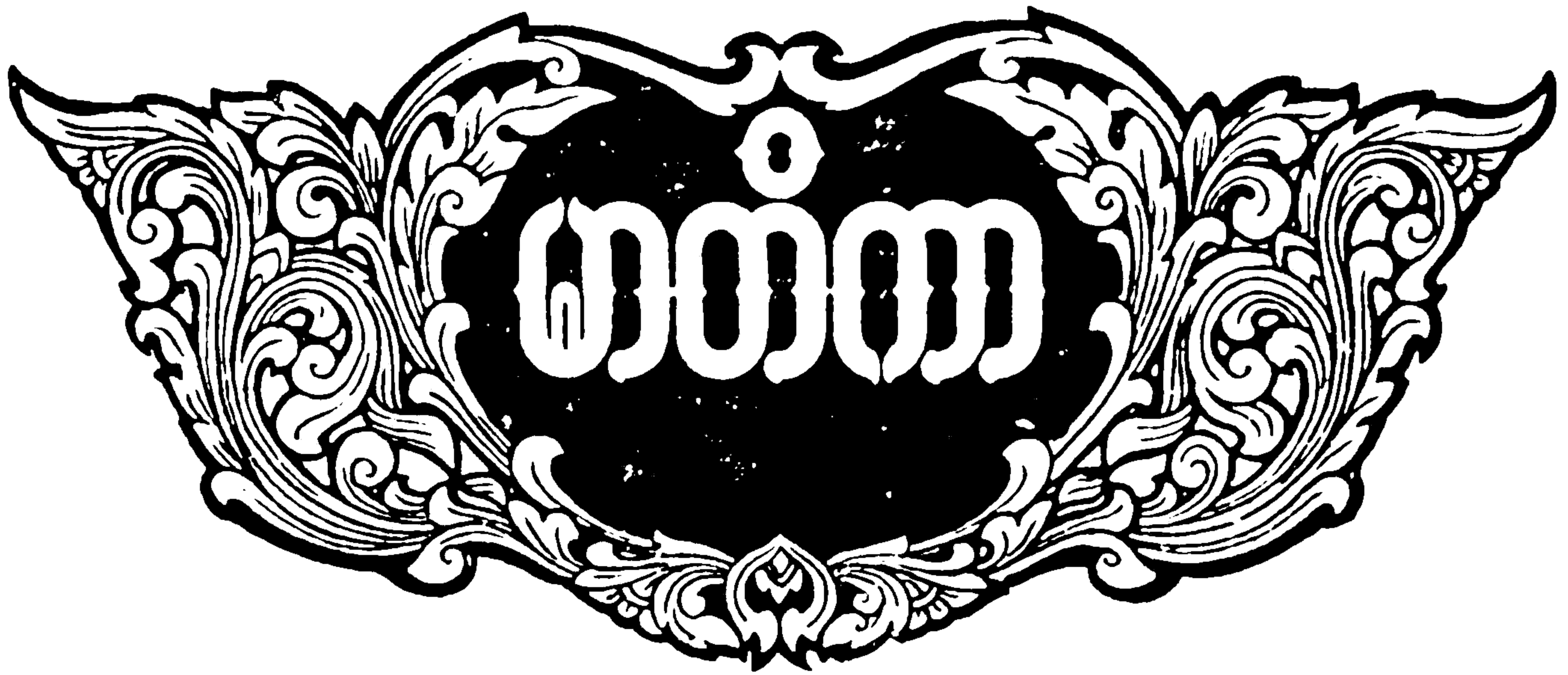
Translated by **WIN PE**

Book II

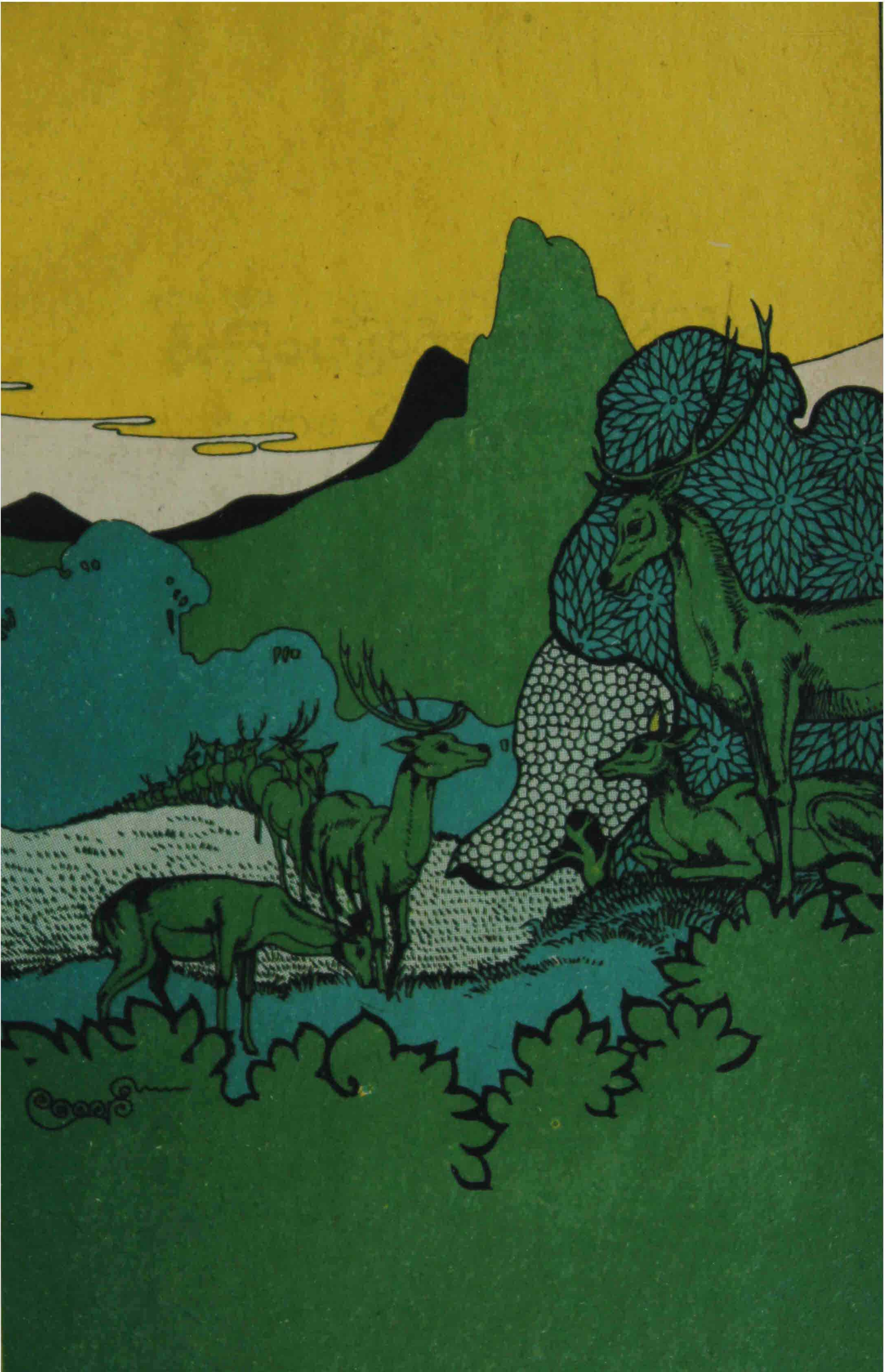

၀ ညာညာက်လင်း၊ အမှောင်ခွင်း....
လမ်းဟောင်းကိုရှင်း၊ လမ်းသစ်ခင်း....

- 6 အမှာစကား
- 14 ဆင်ခြင်မဲ့ကင်း လုပ်မိခြင်းကြောင့်
ကိုယ်ချင်းကျန်သည့် ငကာဠ
- 30 ငယ်သားအတွက် အသက်စွန့်သည့် နိဂြေခ
- 52 အမနောက်ကို အလိုက်မှား၍ မြားပစ်ခံရသော သမင်မိုက်
- 66 ပျားလူးမြက်ကို တပ်မက်သည့် သမင်ပျံ
- 80 ဆုံးမရခက် သမင်ပျက်သည် အသက်အဆုံး ခံရသည်
- 88 မိဂမာယာ တတ်လိမ္မာ၍ ဘယာလွတ်သော သမင်ငယ်
- 100 အငြင်းသန်၍ ဖျန်ရသော ကျား၊ ခြင်္သေ့
- 110 သူ့ခေါင်းဖြတ်၍ ခေါင်းပြတ်ခံရသော သိုးထီးကြီး
- 124 လွတ်မြောက်ချင်လျှင် နောင်တွင် လွတ်အောင်
ကြိုးလုပ်ဆောင်
- 130 သတိထား၍ အစားမခံရသော မျောက်ရှစ်သောင်း

ဆင်ခြင်မဲ့ကင်း လုပ်မိခြင်းကြောင့် ကိုယ်ချဉ်းကျန်သည့် ငကောဠ

ဆင်ခြင်မှကင်း လုပ်မိခြင်းကြောင့်
ကိုယ်ချင်းကျန်သည့် ငကောဠ

(၁)

လွန်လေပြီးသောအခါ
မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင်
မဂဓရာဇ်မင်းကြီး မင်းပြု၏။
ထိုအခါ

ဘုရားအလောင်းတော်သည်
သမင်းမျိုး၌ ဖြစ်၍
သမင်ပေါင်း တစ်ထောင် ခြံရံကာ
တော၌ နေလေသည်။

ထိုဘုရားအလောင်းမှာ
လက္ခဏနှင့် ကာဠဟူ၍
သားနှစ်ယောက် ရှိလေသည်။

အိုမင်းလာသောအခါ ဘုရားအလောင်းသည်
သားတို့ကို ခေါ်၍—
အမောင်တို့။ ငါ ယခု
အိုမင်းမစွမ်းပြီ။

Lone survivor of unwise act
Lakkhana Jataka

1

Once upon a time
in the city of Rajagaha
in the kingdom of Magadha
there ruled a Magadha king.
At that time
the Bodhisatta
was a stag
living in a forest
and surrounded by a thousand deer.
The Bodhisatta
had two sons,
Lakkhana and Kala.
When the Bodhisatta grew old
he called his sons.
“Sons, I’m now old.

အမောင်တို့ ညီနောင်သည်
တစ်ယောက်ကို သမင် ငါးရာ ယူ၍
ခေါင်းဆောင် နေထိုင်ကြလော့—ဟု
ပြောကာ သမင်တို့ကို
ခွဲဝေ အမွေပေးလိုက်သည်။

(၂)

မဂဓတိုင်းတွင်
ထုံးစံ တစ်ခု ရှိ၏။
ကောက်မျိုးစပါး
စည်ကား ပြည့်ကျပ်သောအခါ
သမင်များ ကွင်းဆင်း၍
ကောက်ပင်တို့ကို ကိုက်ဝါး
စားမျိုး ဖျက်ဆီးကြသည်။
ထိုသမင်များကို သတ်ဖြတ်ရန်
တောင်သူလယ်သမားတို့သည်
ဟိုမှာသည်မှာ နေရာများစွာ၌
တွင်းပုန်း ကျင်းပုန်းများကို
တူးကြ၏။
သနဝါးချွန် ငြောင့်တံသင်းတို့ကို
စိုက်ကြ၏။
ကျောက်ယန္တရားတို့ကို
ဆင်ကြ၏။
ကျော့ကွင်း ညွတ်ကွင်းတို့ကို
ထောင်ကြ၏။

Each of you
take five hundred deer
and lead them.”

He then divided the herd
between the two.

2

There was a custom
in the kingdom of Magadha.
When grain grew thick
at harvest time
the deer descended to the fields,
devoured the crops
and destroyed them.
To kill those creatures
the farmers
dug pitfalls here and there,
fixed stakes of bamboo,
set stone traps
and planted snares
and other gins.

ဤသို့ဖြင့် ကောက်စပါးစားသည့်
သမင်ပေါင်းများစွာ
သေကြေပျက်စီးရလေသည်။

(၃)

တစ်နေ့သောအခါတွင်
ဘုရားအလောင်း သမင်အိုကြီးသည်
သား နှစ်ယောက်ကို ခေါ်၍—
အမောင်တို့။ ယခုအချိန်သည်ကား
ကောက်မျိုးစပါး
စည်ကား ပြည့်ကျပ်ချိန် ဖြစ်သည်။
သမင်ပေါင်းများစွာ
သေကြေ ပျက်စီးတတ်သော အချိန်တည်း။
ထို့ကြောင့် အမောင်တို့သည်
အခြား သမင်များ နည်းတူ
နောက်လိုက်နောက်ပါ သမင်အပေါင်းတို့ကို
ခေါင်းဆောင်၍ တောင်ခြေရင်း
လူရှင်းရာဒေသကို သွားနေကြပါ။
တလင်းသိမ်းချိန် ရောက်မှ
ပြန်ခဲ့ကြလော့။
အိုမင်းသော ငါတို့ကား
တော်သင့်ရာကို ရှာရွေး၍
ဘေးကင်းအောင် နေကြပါမည်—ဟု
ဆုံးမစကား ပြောကြားလေသည်။
လက္ခဏနှင့် ကာဠတို့လည်း—
ကောင်းပါပြီ—ဟု ဝန်ခံလိုက်ကြလေသည်။

Accordingly, many deer,
who came to devour the crops,
were killed.

3

One day, the Bodhisatta,
the aged stag,
called his two sons.

“Sons, this is the time
when grain grows thick
in the harvest season,
a time

when many deer are killed.

So, my sons,
with your followers,
go to the foothills
away from people
like other deer.

“Return
when the threshing-floor is closed.
Your old mother and I
will select a favourable place
and stay safe.”

So admonished the old stag.

“Very good,”
said Lakkhana and Kala.

(၄)

ကောက်မျိုးစပါး စည်ကားချိန်တွင်
 သမင်တို့ တောင်ခြေ တက်ကြသည်။
 တလင်းသိမ်းချိန် ရောက်လျှင်
 တောင်ခြေမှ ဆင်းကြသည်။
 မည်သည့်လမ်း မည်သည့်စခန်းဖြင့်
 တက်ကြ ဆင်းကြသည်ကို
 လူတို့ မှတ်သား သိရှိကြသည်။
 ထို့ကြောင့် ထိုအချိန်မျိုး၌
 မဆင်မခြင် လူ့ နယ်ဝင်သည့်
 သမင်တို့ကို လူတို့က
 ချုံခိုပစ်ခတ် သတ်ညှစ်ကြသဖြင့်
 သမင်ပေါင်းများစွာ ပျက်စီးလေ့ရှိကြသည်

(၅)

ကာဠသမင်သည် ဥာဏ်ထိုင်း၏။
 သွားသင့်သည့် အချိန်ကိုလည်း မသိ။
 မသွားသင့်သည့် အချိန်ကိုလည်း မသိ။
 နောက်လိုက် သမင်များကို ခေါင်းဆောင်၍
 နံနက်ခင်း၌လည်း သွားတတ်သည်။
 ညနေခင်း၌လည်း သွားတတ်သည်။
 ညဉ့်ဦးယံ၌လည်း သွားတတ်သည်။
 မိုးသောက်ယံ၌လည်း သွားတတ်သည်။
 ရွာစည်းရိုး ရွာတံခါး အနီးကို
 ကပ်ချဉ်း၍လည်း သွားတတ်သည်။

4

People knew
that the deer moved
to the foothills at harvest time
and returned when the harvest
had been gathered.
They knew too
the routes the deer took.
At that time
the people lay in wait
for deer who unwisely
approached human habitats
and so killed them in numbers.

5

Kala was a dullard.
He was ignorant of when to go
and when not to go.
Leading his herd of deer
he went in the morning,
he went in the afternoon,
he went at dusk
and he went at dawn.
He also approached
the village gate.

ထို့ကြောင့် လူတို့သည်
 ချုံခို၍ တစ်မျိုး ပြောင်ထွက်၍ တစ်မျိုး
 ပစ်ခတ် သတ်ညှစ်လေရာ
 နောက်လိုက် အများ ပျက်စီးရလေသည်။
 သို့ဖြင့် ကာဠသမင်သည်
 ကြွင်းရစ်သော သမင် အနည်းငယ်နှင့်သာ
 တောကိုဝင်ကာ တောင်ခြေကို ဆက်၍
 တက်ရလေသည်။

(၆)

လက္ခဏ သမင်သည်မူကား
 ပညာရှိ၏။ လိမ္မာ၏။
 အကြံဉာဏ် ကောင်း၏။
 သွားသင့်သည့် အချိန်ကိုလည်း သိသည်။
 မသွားသင့်သည့် အချိန်ကိုလည်း သိသည်။
 ရွာစည်းရိုး ရွာတံခါးကိုလည်း
 မချဉ်းမကပ်။
 နေ့အချိန်၌လည်း မသွား။
 ည၌အချိန်၌လည်း မသွား။
 မိုးသောက်ယံ၌လည်း မသွား။
 ညလယ် သန်းခေါင် အချိန်၌ သာလျှင်
 သမင်အုပ်ကို ခေါင်းဆောင်၍
 သွားလေသည်။
 သို့ဖြင့် လက္ခဏသမင်သည်
 တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မပျောက်ရွာဘဲ
 တောကိုဝင်ကာ တောင်ခြေကိုဆက်၍
 တက်လေသည်။

The people,
in ambush or in the open,
attacked the deer
and killed them in numbers.
So Kala,
with the remaining deer,
entered the forest
and climbed the foothills.

6

Lakkhana was wise
and astute
and full of resource.
He knew when to go
and when not to go.
He did not approach
the village gate,
he did not go by day,
he did not go by night,
nor did he go at dawn.
Leading his herd of deer,
he went at dead of night.
Accordingly, Lakkhana
lost not a single deer
but entered the forest
and climbed the foothills.

(၇)

ထိုသမင်တို့သည်
 တောတွင်း တောင်ခြေ၌
 လေးလပတ်လုံး နေကြပြီးနောက်
 တလင်းသိမ်းချိန် ရောက်သောအခါ
 တောင်မှ ဆင်းသက်ကြလေသည်။
 ကာဠသည် ရှေးနည်းအတိုင်း
 လမ်းတွင် အပစ်အခတ်
 အသတ်အညစ် ခံရသဖြင့်
 နောက်လိုက်နောက်ပါ အားလုံး
 ပြုန်းတီးဆုံးပါး၍
 တစ်ကိုယ်တည်းသာ ပြန်ခဲ့ရလေသည်။
 လက္ခဏသည်မူကား
 တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မပျောက်မရှုတ်
 သမင် ငါးရာ ခြံရံကာ
 အမိအဖ နှစ်ပါး၏ ထံမှောက်သို့
 ပြန်ရောက်လာလေသည်။
 ဘုရားအလောင်းသမင်ကြီးသည်
 ကာဠနှင့်လက္ခဏ ညီနောင်တို့
 ပြန်ရောက်လာသည်ကို မြင်လျှင်
 သမင်အပေါင်းနှင့် ပြောဆိုလျက်
 ဤ အဖွဲ့ကို ဖွဲ့လိုက်လေသည်။

7

The deer stayed
in the foothill jungles
for four months.

When the threshing-floor was closed
they descended from the hills.

Kala repeated his former folly.

The herd was attacked on the way
and destroyed

till Kala returned the sole survivor.

Lakkhana lost not a single deer
but returned to his parents
with all five hundred deer.

When the old Bodhisatta stag
saw the return

of Lakkhana and Kala

he spoke to the herd of deer
and composed these stanzas.

[ဂါထာ]

ဟောတိ သီလဝတံ အတ္ထော၊
 ပဋိသန္တာရ ဝုတ္တိနံ။
 လက္ခဏံ ပဿ အာယန္တံ
 ဉာတိသံဃ ပုရက္ခတံ။
 အထ ပဿသိမံ ကာဠု
 သုဝိဟိနံ ဉာတိဘိ။

[မြန်မာ]

ဆင်ခြင်တိုင်းဆ၊ ဆိုဆုံးမလျက်
 သီလရှိသူ၊ သဘောဖြူသည်
 ကြီးထူပြန့်ပွား၊ ကျိုးခံစားရ။

အုပ်သင်းမပျက်၊ ခြံရံလျက်လျှင်
 တောတက်ရာမှ၊ လက္ခဏသည်
 မိဘထံကို ပြန်ခဲ့ပြီ။

ပညာမရှိ၊ မဲ့သတိနှင့်
 ထင်မိထင်ရာ၊ ပြုတတ်စွာ၍
 နောက်ပါအသင်း၊ မရှိကင်းလျက်
 ကိုယ်ချင်းပြန်ရ၊ ငကာဠုကို
 ရှုကြ မှတ်ကြ အောက်မေ့ကြ။
 ဤကဲ့သို့ သားကို နှစ်သက်စေ၍
 ဘုရားအလောင်း သမင်အိုကြီးသည်
 အသက်အတိုင်း နေပြီးနောက်
 ဘဝတစ်ပါးသို့ ကံအားလျော်စွာ
 ပြောင်းသွားလေတည်း။ ။

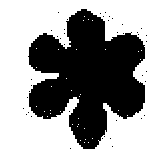
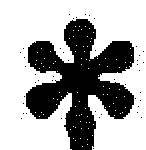
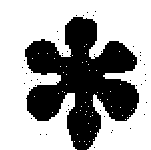
(လက္ခဏမိဂဇာတ်။ ၁၁။)

“The wise and kindly,
upright, sincere man
has a bountiful reward.

“Lakkhana has returned
from the foothills to his parents
with an undiminished herd.

“Look at Kala, foolish,
careless and impetuous.
He returns alone without his herd ”

Thus did the old Bodhisatta stag
welcome his son.
When he had lived his days
he passed away
to fare according to his kamma.

ငယ်သားအတွက် အသက်စွန့်သည့် နိဂြောဓ

ငယ်သားအတွက် အသက်စွန့်သည့် နိဂြောဓ

(၁)

တရံနရာအခါ
ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး
မင်းပြုသည်ရှိသော် ဘုရားအလောင်းစော်သည်
သမင်မျိုး၌ ဖြစ်လေ၏။
ဘုရားလောင်း မွေးသောအခါ
ကိုယ်သည် ရွှေကဲ့သို့ ဝါ၏။
မျက်စိတို့သည် အမျက်ကျောက်ကဲ့သို့ ပြောင်၏။
ဦးချိုတို့သည် ငွေကဲ့သို့ ဖြူ၏။
ပါးစပ်သည် ကမ္ဘလကဲ့သို့ နီ၏။
ခွာတို့သည် ချိပ်ကဲ့သို့ ရဲ၏။
မြီးဆံသည် စာမရီသားမြီးကဲ့သို့ လှ၏။
အရွယ်သည် မြင်းငယ်တမျှ ကြီး၏။
နိဂြောဓ ရွှေသမင်မင်းဟု အမည်ရှိ၏။
သမင် ငါးရာ အခြံအရံနှင့်
တော၌ နေ၏။
ဘုရားလောင်း၏ နေရာအနီးတွင်
သာခသမင် အမည်ရှိသော
ရွှေသမင် ဟစ်စီးသည်လည်း
အခြံအရံ ငါးရာနှင့် နေလေသည်။

The deer who gave his life for a follower
Nigrodhamiga Jataka

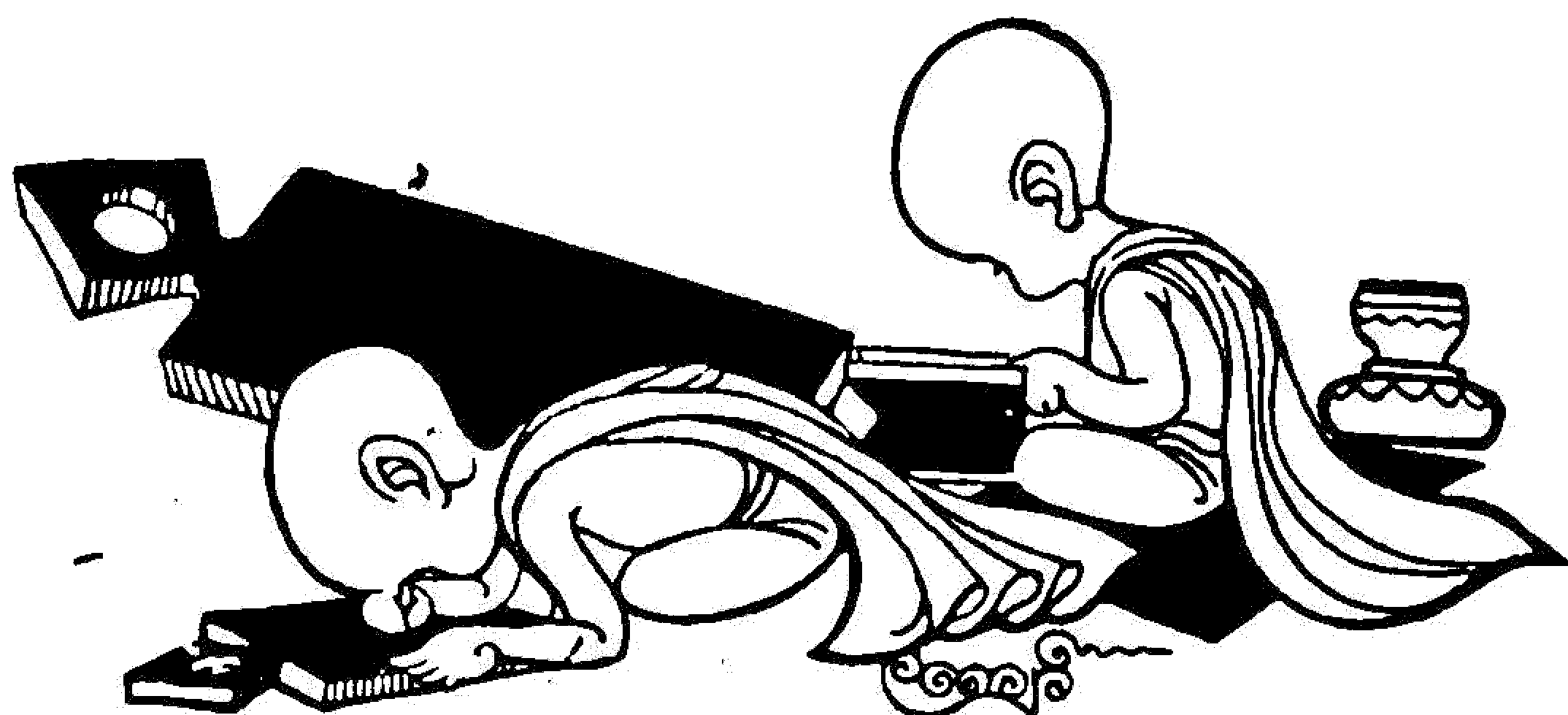
1

Once upon a time
when Brahmadata was king of Varanasi,
the Bodhisatta
was a stag.

When the Bodhisatta was born
his body shone with the colour of gold,
his eyes were like jewels,
his horns shone like silver,
his mouth was like scarlet cloth,
his hooves were red like lacquer,
his tail was like the yak's, and
he was as big as a foal.

King Golden Banyan Deer was his name
and he lived in a forest
attended by five hundred deer.

Nearby dwelt another deer
with five hundred attendant deer
who was named Branch Deer
and also of the colour of gold.

(၂)

ထိုအခါ ဗာရာဏသီမင်းကြီးသည်
 သမင်သား မပါဘဲနှင့် ပွဲတော် တည်ရိုးမရှိ။
 ထို့ကြောင့် သမင်လိုက် အလွန် ဝါသနာပါ၏။
 နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း အရပ်သားများကို ဆွဲခေါ်ကာ
 သမင်လိုက်ရာတွင် ခိုင်းစေသဖြင့်
 အလုပ်ပျက် အကိုင်ပျက်နှင့် စိတ်ညစ်ကြလေသည်။
 ထို့ကြောင့် လူတို့ စဉ်းစားကြသည်မှာ—
 မင်းကြီးခိုင်း၍
 ငါတို့ အလုပ်အကိုင် ပျက်ရသည်။
 အကယ်၍ ဥယျာဉ်တော်မှာ
 မြက်ရေတို့ကို အပြည့်အစုံ ထားကာ
 သမင်တို့ကို တောက မောင်းသွင်း၍
 ပိတ်လှောင်ထားပြီးလျှင်
 မင်းကြီးအား ပေးအပ်ရပါက
 ကောင်းလိမ့်မည် ထင်သည်ဟု ဖြစ်သည်။
 ထို့နောက် ဥယျာဉ်တော်ထဲတွင်
 မြက်ကို စိုက်ကြ၏။ ရေကို ဖြည့်ကြ၏။
 တံခါးကို ဖွင့်ကြ၏။ ပြီးလျှင်

2

At that time
the king of Varanasi
would not have a meal
without venison.
So he was fond of hunting.
He went hunting everyday,
mustered his common subjects
who followed dejectedly
with their daily business left undone.
His people thought:
“Our work is left undone
because the king uses us;
should there be food and water
in the royal garden
and the deer driven in there
from the forest
and delivered to the king
it would be good.”
So they sowed grass in the garden,
filled ponds with water
and opened the gates.

တုတ် ဓား လက်နက်ကိုင်ဆောင်ကာ
 တောကို ဝင်ကြ၏။ အော်ကြ ဟစ်ကြ
 ရိုက်ပုတ်ကြကာ တောခြောက်ပြီးလျှင်
 သမင်တို့ကို ဝိုင်းကြ၏။ ထိုအခါ
 နိဂြောဓ သမင်အုပ်စုနှင့် သာခ သမင်အုပ်စုတို့
 အဝိုင်းခံရပြီးလျှင် ရွာသားတို့က
 မောင်းသွားကြသဖြင့် ဥယျာဉ်တော်ထဲတွင်
 အပိတ်အလှောင် ခံကြရတော့၏။
 ထို့နောက် အရပ်သားတို့သည်
 မင်းကြီးထံ သွား၍— အရှင်မင်းကြီး။
 သမင်လိုက်တော်မူရာတွင် ပါရ၍
 ကျန်တော်တို့ အလုပ်အကိုင် ပျက်ပါသည်။
 ယခု ဥယျာဉ်တော်တွင် သမင်များကို
 ကျန်တော်တို့ သွင်းလှောင်ထားပါသည်။
 ယနေ့မှစကာ အရှင်မင်းကြီးသည်
 ထိုသမင်တို့၏ အသားကို ယူငင်
 သုံးဆောင်တော်မူပါလော့-ဟု လျှောက်ထားကြ၏။

(၃)

ထိုစကားကို ကြားလျှင် မင်းကြီးသည်
 ဥယျာဉ်တော်သို့ ထွက်၍ ရှုစားရာ
 ခေါင်းဆောင်ရွှေသမင် နှစ်စီးကို မြင်သဖြင့်
 သူတို့ကို ငါမသတ်—ဟု ဆိုလျက်
 ဘေးမှ ပေးလေ၏။ ထိုအခါမှ စ၍

They entered the forest,
armed with sticks and swords,
shouted and bawled,
beat and clattered,
frightening the forest
and encircling the deer.
King Banyan Deer's herd
and Branch Deer's herd
were both surrounded
and driven into the garden
and the gate shut.
The villagers then went to the king.
"Your majesty,
our work is left undone
because we have to follow you hunting.
Now the deer are trapped
in your garden.
Your majesty may henceforth
feed on venison."

3

Upon those words,
the king went to the garden
and saw the two leading golden stags.
"I will not kill them," he said
and gave them immunity.
From then on

မင်းကြီးသည် တစ်ခါတစ်ရံ ကိုယ်တိုင် ထွက်ကာ
သမင်ပစ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ စားတော်ချက်ကို
လွှတ်ကာ ပစ်စေ၏။

သမင်တို့သည် လေးကို မြင်လျှင်
ကြောက်ရွံ့သဖြင့် တိုးဝှေ့ ပြေးလွှားကြ၏။
တစ်ကောင်နှင့်တစ်ကောင် တိုက်မိခိုက်မိ၍

အနာဒဏ်ရာရကြ၏။ သေဆုံးကြ၏။

ထိုအကြောင်းကို ဘုရားလောင်း နိဂြောဓသမင်
မင်းအား ပြောကြရာ ဘုရားလောင်းသည်
သာခွသမင်ကို ခေါ်၍ တိုင်ပင်၏။

အဆွေ။ ငါတို့ သမင်များသည်
တစ်နေ့မဟုတ် တစ်နေ့ အသတ်ခံရမည်မှာ
မုချဖြစ်သည်။ မသေခင်

အထိတ်တလန့် ပြေးရလွှားရ တိုက်ခိုက်ရနှင့်
ဒုက္ခရောက်ကြရသည်မှာ များစွာ၏။

ထို့ကြောင့် သမင်တို့ကို မြားဖြင့် မပစ်စေဘဲ

အလှည့်ကျ စဉ်းတီတုံးကို သွား၍
တစ်စီးချင်း လည်စင်း ပေးရလျှင်

အထိအခိုက် အပျက်အစီး နည်းလိမ့်မည်။

တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်၏အုပ်စုက သမင်တစ်စီး

သူ့ အလှည့်နှင့် သူ သွားစေ။ နောက် တစ်နေ့တွင်

အဆွေ၏အုပ်စုက တစ်စီး

သူ့ အလှည့်နှင့် သူ သွားစေ။ ဤသို့

စီစဉ်ရသော် သက်သာရာရလေမည်—ဟု

ဘုရားလောင်းက အဆိုပြုသည်။

the king went alone sometimes
to hunt for deer,
and sometimes he sent the cook
to get their meat.
The deer jostled in fear
when they saw the bows.
They collided against each other
and got hurt or died.
When king Banyan Deer
was told, he called
Branch Deer for consultation.
“Friend, surely our deer
will be killed one day or another.
But before they die
they suffer much
running and colliding in fear.
If instead of being shot
we go to the chopping block
in turns, there will be
fewer injuries and death.
One day a deer from my herd
will go in its turn.
The next day a deer from your herd
should go in its turn.
It will hurt less
if we arrange it thus.”

သာခ သမင်က သဘောတူ၍ လက်ခံ၏။
ဤသို့ဖြင့် သမင်တို့ အလှည့်ကျ
စဉ်းတီတုံးတွင် တစ်ဦးချင်း လည်စင်းပေးရာ
စားတော်ချက်သည် နေ့တိုင်း လာ၍
သမင်သား ယူလေ၏။

(၄)

တစ်နေ့သောအခါ သာခ သမင်အုပ်စုမှ
ကိုယ်ဝန်ဆောင် သမင်မငယ်၏ အလှည့် ကျ၍
သမင်မငယ်သည် သာခ သမင်ထံ သွားကာ—
အရှင်။ ကျွန်တော်မတွင် ကိုယ်ဝန် ရှိနေပါသည်။
ကလေးမွေးသောအခါ ကျွန်တော်မတို့ သားအမိ
နှစ်ဦးသား အလှည့်ကို ယူပါမည်။
ယခု ကျွန်တော်မ၏ အလှည့်ကို
တစ်ပါး သမင်အား ရှေ့ပေးပါ—ဟု
တောင်းပန် လေ၏။

သင်၏ အလှည့်ကို တစ်ပါးသူအား
ငါ ရှေ့မပေးနိုင်။ ကိုယ့် အလှည့်ကို
ကိုယ်ပင် ယူရမည်။ သွား—ဟု
အော်ငေါက် လှုတ်လိုက်လေ၏။
ထိုအခါ သမင်မငယ်သည် ဝမ်းနည်း ကြေကွဲလျက်
ဘုရားလောင်းထံ ချဉ်းကပ်၍
ဤ အကြောင်းကို ပြောပြ တောင်းပန်လေလျှင်—
နှမငယ်။ မစိုးရိမ်နှင့်။ လိုရာကို သွားပါလော့။

Branch Deer agreed.
So the deer
went in turn and laid
their necks on the chopping block.
The royal cook came daily
to collect venison.

4

One day came the turn
of a pregnant hind from
Branch Deer's herd.
She went to Branch Deer and said:
"Master, I am with child.
After giving birth my child and I
will both take our turns.
Let some other deer
take my present turn,"
she pleaded.
"I cannot pass your turn
to some other deer.
You must take your turn.
Go away," scolded Branch Deer.
The hind was greatly aggrieved.
She approached the Bodhisatta
and told him of the matter.
"Sister, don't be afraid.
Go where you wish

သင့်အလှည့်ကို ငါ ယူလိုက်မည်—ဟု
ဘုရားလောင်းက နှစ်သိမ့် စကား ပြောကြား လိုက်
လေ၏။

ထို့နောက် သမင် မင်းသည် စဉ်းတီတုံးသို့ သွားကာ
တုံးထက်တွင် ဦးခေါင်းကို ထား၍
လဲလျောင်း အိပ်စက် နေလေ၏။

စားတော်ချက်သည် သမင်သား ယူရန်လာ၍
ဤ အခြင်းအရာကို မြင်လျှင်
ဘေးမဲ့ကို ရပြီးသော သမင် မင်းသည်
စဉ်းတီတုံးတွင် လဲလျောင်း နေသည် တကား။

မည်သို့သော အကြောင်းပါနည်း—ဟု
အံ့အားသင့်ကာ အလျင် အမြန် ပြေး၍
မင်းကြီးအား လျှောက်ကြား လေသည်။
မင်းကြီးလည်း မင်းမှူးမတ် အခြံအရံတို့နှင့်
ရထားစီး၍ ဥယျာဉ်တော်သို့ ထွက်လာပြီးလျှင်
ဘုရားလောင်းကို မြင်သောအခါ—

အဆွေတော် သမင်မင်း။ အဆွေတော်အား
ကျွန်ုပ် ဘေးမဲ့ ပေးထားသည် မဟုတ်ပါလော။
အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဤ စဉ်းတီတုံးတွင်
ဦးခေါင်းတင်၍ လဲလျောင်း နေပါသနည်း—ဟု
မေးလေ၏။

I' ll take your turn, ”
comforted the Bodhisatta.

The king deer then went
to the chopping block,
placed its neck upon it
and laid down.

When the royal cook
who came to fetch venison
saw the king deer
who had been granted immunity
lying on the block,
he was awestruck.

“What could the matter be,”
he thought and ran to tell the king.

The king got on his chariot
and went to the garden
attended by his ministers.

He asked the Bodhisatta:

“Friend king deer,
is it not true
that I have granted you immunity?
Why do you lie down then
with your head on the chopping block?”

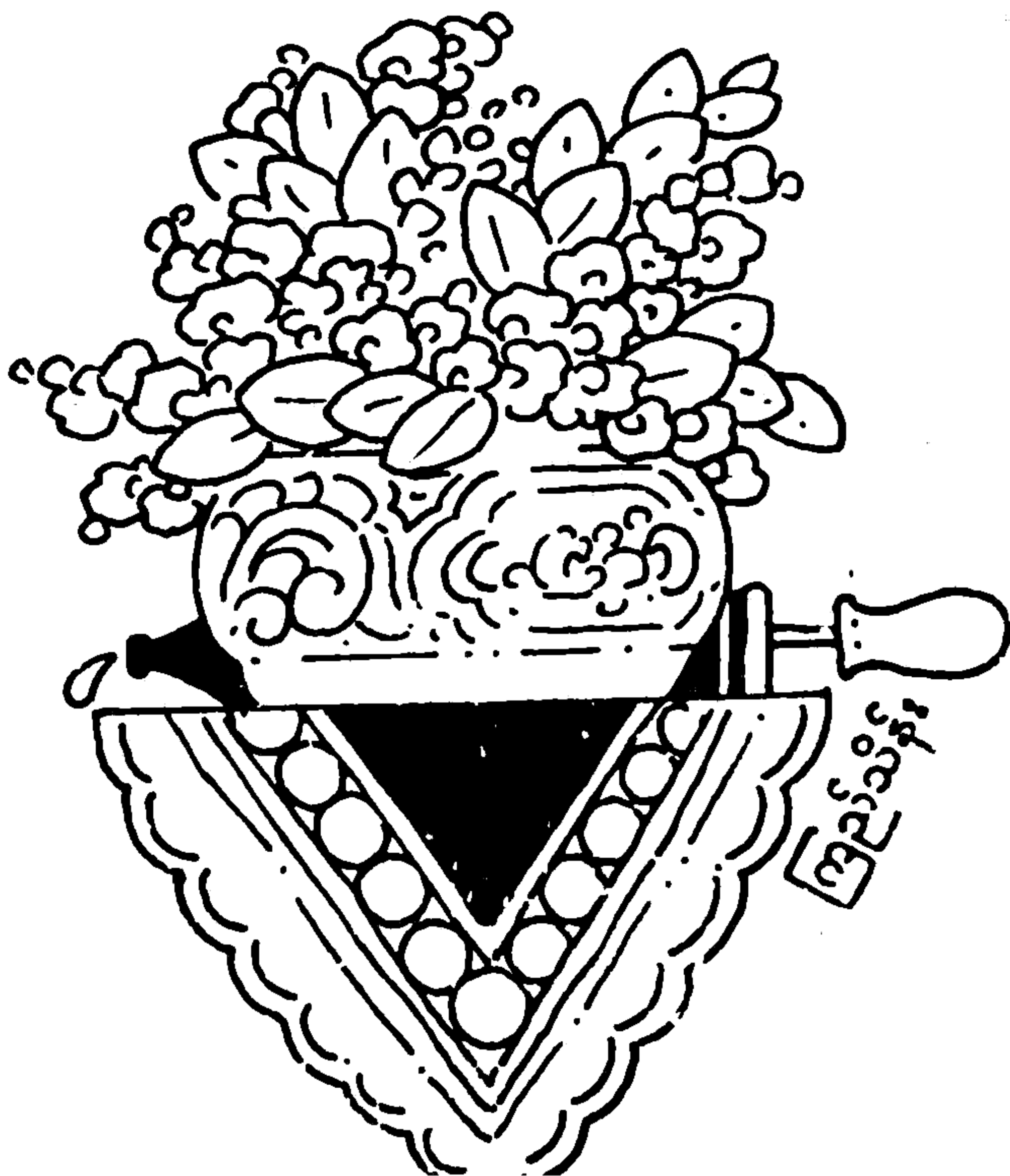
—အရှင်မင်းကြီး။

ကိုယ်ဝန်ဆောင် သမင်မငယ် တစ်ခုသည်
ကျွန်ုပ်ထံ လာ၍ သူ၏ အလှည့်ကို
သူတစ်ပါး ထံ လွှဲပြောင်းပေးရန် တောင်းပန်
ပါသည်။

လူတစ်ဦး၏ သေခြင်းဆင်းရဲကို
အခြားသူ တစ်ဦးပေါ်သို့ လွှဲပြောင်းပေးရန်
ကျွန်ုပ် မတတ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့်
သမင်မငယ်တို့ သားအမိ နှစ်ဦး၏
အသက်ကို ကယ်လိုပါ သဖြင့်

ကျွန်ုပ် ကိုယ်တိုင် အလှည့်ကို ယူကာ
ဤ စဉ်းတိတိုးတွင် လဲလျောင်း နေပါ၏။
အခြား အကြောင်း အထွေအလာ မရှိပါ—ဟု
ပြောပြ လေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီး ဆို၏။
အရှင် ရှေ့သမင် မင်း။ ဤ သို့သော
သည်းခံမှု ချစ်ခင်မှု ကြင်နာမှု မျိုးကို
လူတို့ အကြားတွင်ပင်
ကျွန်ုပ် မတွေ့ဖူးပါ တကား။
အရှင် သမင် မင်းကို ကျွန်ုပ် ကြည်ညို၏။
ထပါလော့။ အသင် သမင် မင်းကို လည်းကောင်း
ကိုယ်ဝန်ဆောင် သမင်မငယ်ကို လည်းကောင်း
ကျွန်ုပ် ဘေးမဲ့ ပေးပါ၏။
လူတို့ သခင် အရှင်မင်းကြီး။ ကျွန်ုပ်တို့ နှစ်ဦး
ဘေးမဲ့ ရှသည်မှာ ကောင်းပါ၏။

“Your majesty, a pregnant hind came to me and pleaded that her turn be passed over to another. But I could not let the death of one be passed to another. So to save the lives of hind and child I have taken the turn myself and lie upon this chopping-block. There is no other matter,” replied the Bodhisatta. Then the king said: “I have not met such forbearance, such love, such compassion even among people. I respect you, king deer. Rise, I grant you immunity. I grant the hind immunity.” “Your majesty, king of people. It is good that we two receive immunity.

ကျန်သော သမင်တို့ မည်သို့

ဖြစ်ပါမည်နည်း။

အရှင် ရွှေသမင်မင်း။ ကျန်သော

သမင်တို့ကိုလည်း ဘေးမဲ့ ပေးပါ၏။

မင်းမြတ်။ ဥယျာဉ်တော် အတွင်းက

သမင်တို့ ဘေးမဲ့ ရသည်မှာ ကောင်းပါ၏။

ကြွင်းသော သမင်တို့ မည်သို့

ဖြစ်ပါမည်နည်း။

အရှင် သမင်မင်း။ ကြွင်းသော သမင်တို့ကိုလည်း

ဘေးမဲ့ပေးပါ၏။

မင်းမြတ်။ ယခု သမင်တို့

ဘေးမဲ့ရသည်မှာ ကောင်းပါ၏။

အခြားသော ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါတို့

မည်သို့ ဖြစ်ပါမည်နည်း။

အရှင် သမင်မင်း။ အခြားသော ခြေလေးချောင်း

သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ဘေးမဲ့ပေးပါ၏။

ဤသို့ဖြင့် ဘုရားလောင်း ရွှေသမင်မင်းသည်

ငှက်တို့ အတွက်လည်းကောင်း

ငါးတို့ အတွက်လည်းကောင်း

ဘေးမဲ့ဆုကို မင်းကြီးထံမှ တောင်းယူပြီးလျှင်—

လူတို့သခင် အရှင်မင်းကြီး။

ငါးပါးသီလကို စောင့်ထိန်းပါလော့။

What will happen to the other deer? ”

“Golden king deer,
I grant immunity to the other deer too.”

“Good king, it is good
that the deer in the garden receive
immunity.

What will happen
to all the other deer?”

“Friend king deer,
I grant immunity to all the other
deer too.”

“Good king, it is good
that the deer receive immunity.

What will happen
to other four-legged creatures?”

“Friend king deer,
I grant immunity to four-legged
creatures too.”

Thus the Bodhisatta, the golden
king deer
sought immunity
for birds and for fish
from the king.

“Your majesty, king of people,
observe the five precepts.

အမိအဖတို့ကို လည်းကောင်း
 သားသမီးတို့ကို လည်းကောင်း
 ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့ကို လည်းကောင်း
 တိုင်းသူပြည်သား လူအများကိုလည်းကောင်း
 တရားနှင့်အညီ စောင့်ရှောက်
 အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ပါလော့။
 ကွယ်လွန်သောအခါ ကောင်းရာသုဂတိသို့
 ရောက်ပါလိမ့်မည်—ဟု တရားပြ ဆုံးမကာ
 ရက်အနည်းငယ်ကြာလျှင် ဥယျာဉ်တော်မှ
 ထွက်ခွာ၍ သမင်အပေါင်း ခြံရံလျက်
 တောသို့ ဝင်လေ၏။

(၅)

တစ်နေ့သောအခါ သမင်မငယ်သည်
 ကြာပန်းသဖွယ် တင့်တယ်သော
 သမင်ကလေးကို မွေးလေ၏။
 သမင်ကလေးသည် သာဓသမင် ဆီသို့
 ပြေးလွှားကာ ရှင်ရှင်ပျပျ ကစားလေ့ရှိ၏။
 ဤ အခြင်းအရာကို မြင်လျှင်
 မိခင် သမင်မသည် သားငယ်ကို ခေါ်၍—
 ချစ်သား။ သာဓ သမင်ဆီ မသွားပါနှင့်။
 နိဂြောဓသမင်ဆီသို့သာ သွားပါ—ဟု ဆုံးမကာ
 အောက်ပါ ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလိုက်လေ၏။

Rule according to law
and safeguard the parents,
the children,
monks and brahmins
and all the people.
When you die
you will fare on well.”
So admonished the king deer.
A few days later
he moved out of the garden
and entered the forest
attended by the deer.

5

One day the hind
gave birth to a fawn
bright as a lotus flower.
The little fawn
used to run joyously
to play near Branch Deer.
Seeing this, the mother
called her child.
“Dear son, don't go to Branch Deer.
Go only to Banyan Deer.”
And she recited this stanza.

[ဂါထာ]

နိဂြောဓမေဝ သေဝေယျ၊
န သာခမုပသံဝသေ။
နိဂြောဓသ္မိံ မတံ သေယျော၊
ယဉ္ဇေ သာခသ္မိံ ဇီဝိတံ။

[မြန်မာ]

သာခ နောက်ကို မလိုက်လို့နှင့်။
နိဂြောဓ ခြေရင်း ဝပ်ကာ စင်းလော့။
သာခထံတွင် အသက်ရှင်ရ။
နိဂြောဓထံတွင် အသက်ငင်ရ။
ရှင်ရ ငင်ရ ထိုနှစ်ဝတွင်
ငင်ရသည်က မြတ်သေး၏။

ဤသို့ဖြင့်

ဘုရားအလောင်း နိဂြောဓသမင်မင်းသည်
အောက်လက်ငယ်သား သမင်များကို
သင်ကြား ပို့ချ ဆုံးမ လမ်းညွှန်ကာ
တောကြီးမြိုင်သာ ဟေမဝါတွင်
ချမ်းမြေ့ ဘေးကင်းစွာ နေလေသတည်း။
ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည်လည်း
ဘုရားလောင်း၏ အဆုံးအမကို ခံယူကာ
ဗာရာဏပြည်ကြီးကို စည်ထီးနှင့်တကွ
တရားနှင့်အညီ
မင်းလုပ် အုပ်ချုပ်နေလေသတည်း။ ။

(နိဂြောဓမိဂဇာတ်။ ၁၂။)

“Don't follow after Branch Deer
Lie down before Banyan Deer.
To live with Branch Deer.
To die with Banyan Deer.
Living. and dying
It's more honourable to die.”

The herd lived peacefully and safely
in the deep forest
under the tutelage
of Bodhisatta king Nigrodha Deer.
King Brahmadata followed
the Bodhisatta's teaching
and ruled over the kingdom of Varanasi
according to righteous law.

*

*

*

ॐ

အမနောက်ကို အလိုက်မှား၍ မြားပစ်ခံရသော သမင်မိုက်

အမနောက်ကို အလိုက်မှား၍
မြားပစ်ခံရသော သမင်မိုက်

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌
မဂဓရာဇ် မင်းကြီး မင်းပြု၏။
မဂဓတိုင်းတွင်
မြို့ရွာအနီးရှိ တောတိုင်းနေသော
တောနေသမင်တို့လည်း ရှိ၏။
မြို့ရွာအဝေးရှိ တောင်တိုင်းနေသော
တောင်နေသမင်တို့လည်း ရှိ၏။

[၂]

မဂဓတိုင်းသားတို့
လယ်ယာ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ချိန်၌
တောနေသမင်တို့အတွက်
ဘေးအန္တရာယ် အလွန်များသည်။

**The foolish stag killed by an
arrow for following a doe
Kandina Jataka**

1

Once upon a time
Magadha was king
in the city of Rajagaha
in the kingdom of Magadha.
There were deer
who lived in forests close to villages.
There were also deer
who lived in the hills far from villages.

2

The time when Magadha folk
worked their fields
was a time of great danger
for the forest deer.

လယ်ကွက် ယာကွက်တို့တွင်
ကောက်ပင်များ
စိမ်းလန်း စိုပြည်သောအခါ
တောနေသမင်တို့သည် ထွက်လာ၍
ကောက်ပင်တို့ကို စားကြ၏။
ထိုအခါ လူတို့က သမင်တို့ကို
ချောင်းမြောင်း ပစ်ခတ် သတ်ညှစ်ကြ၏။
ထို့ကြောင့် ထိုအခါမျိုးတွင်
တောနေသမင်တို့သည်
တောင်ခြေသို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ
နေထိုင် ကျက်စား လေ့ရှိ၏။

(၃)

တစ်ရံရောအခါ
တောင်နေသမင် တစ်စီးသည်
မိမိတို့ဆီတွင် ခဏ လာနေသော
တောနေသမင်မငယ် တစ်စီးနှင့်
မိတ်ဆွေ ဖြစ်၍ ရင်နှီးခင်မင်သွားလေ၏။

(၄)

လယ်ယာတို့၌
ကောက်ပြတ်ချိန် ရောက်လျှင်
တောနေသမင်တို့လည်း တောင်ခြေမှ
တောသို့ ပြန်ဆင်းလာကြရာ
ထို တောင်နေသမင်သည်
တောနေသမင်မငယ်နှင့် အတူ
တောသို့ လိုက်လာလေ၏။

When the fields were green
and flourishing with crops
the forest deer emerged
and devoured the crops.
Then the people
came out and killed the deer.
So at such times
the forest deer
would move to the foothills
and forage there.

3

Once a mountain-stag
became attached to a doe
who had come from the forest
near a village
to stay a while in the hills.

4

When the crops had been gathered
from the fields,
the forest deer
returned home from the hills.
The mountain-stag accompanied
the forest doe,
down to the forest.

လမ်းတွင် သမင်မငယ်က ဆို၏။
 အရှင်။ အသင်ကား
 ရိုးအသော တောင်နေသမင် ဖြစ်၏။
 မြို့ရွာ အနီးအပါး
 ကျွန်ုပ်တို့ တောအရပ်ကား
 ဘေးအန္တရာယ် များ၏။

ကြောက်ဖွယ် ကောင်း၏။
 ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ လိုက်မလာပါနှင့်။
 ထိုသို့ တားမြစ်ပြောဆိုသော်လည်း
 တောင်နေသမင်ကား နားမထောင်။
 သမင်မငယ်ကို ခင်တွယ် စွဲမက်ကာ
 မခွဲရက် မခွာရက်သည် ဖြစ်၍
 လိုက်မြဲပင် လိုက်လေ၏။ ထိုအခါ
 မဂဓတိုင်းသားတို့သည်
 တောင်ခြေမှ
 သမင်တို့ ပြန်လာတော့မည်ကို
 သိသဖြင့် လမ်းဘေး ဝဲယာတွင်
 သစ်ခက် သစ်ရွက် ဖုံးအုပ် အုံလုပ်ကြ၏။
 အုံတို့တွင် ပုန်းခိုကာ
 သမင်ပစ်ရန် စောင့်မျှော်ကြ၏။
 ထို သမင်မငယ်တို့ နှစ်စီး
 လာရာ လမ်းဘေးတွင်
 မုဆိုး တစ်ဦးသည် အုံတွင် အောင်း၍
 အလစ်ချောင်းလျက် ရှိလေသည်။

On the way the doe said:
“Friend , you are a simple mountain-
stag.

The forest where we live
near town and village
is frightful
and full of danger.

Don't come with me.”

Though he was thus restrained
the stag would not listen.

He was so attached to the doe
he could not part from her
but followed where she went.

At that time, the Magadha folk
knowing the deer would return
from the hills

posted themselves on both sides of
the road

in blinds covered with leaves and branches
and waited to shoot the deer.

A hunter waited in a blind
beside the road down which came
the doe and the stag.

ထိုအခါ သမင်မ ငယ်သည် လှန့် ရ၍
 မုဆိုး စောင့်နေသည်ကို ရိပ်မိသဖြင့်
 ရိုးအသော တောင်နေ သမင်ကို
 ရှေ့က တင်ကာ မိမိမှာမူ
 ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ လိုက်လာလေ၏။
 အံ့ခို စောင့်နေသော မုဆိုးသည်လည်း
 ထိုအခါ တစ်စင်းတည်းသော မြားဖြင့်
 တစ်ချက်တည်း ပစ်လွှတ်ရာ
 တောင်နေ သမင်ကို ထိမှန်၍
 မြေပေါ် လဲကျသွားလေ၏။
 တောနေ သမင်မငယ်သည်
 တောင်နေသမင် လဲကျသည်ကို မြင်လျှင်
 ခုန်ပျံ ကျော်လွှားကာ
 လေကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ
 လွှတ်ရာသို့ ထွက်ပြေးလေတော့၏။
 ထိုအခါ မုဆိုးသည် အံ့မှထွက်၍
 သမင်ကို ခုတ်လှိုး ဖျက်ယူပြီးလျှင်
 မီးဖို၍ ရဲရဲညီးသော မီးကျိုး၌
 အသားကောင်း အသားချိုကို ရွေးလျက်
 မီးကင်စားလေ၏။ ထို့နောက်
 ကျန်သေးသော သမင်သားတို့ကို
 သွေးသံရဲရဲနှင့် ထမ်းပိုးဖြင့် ထမ်းကာ
 သားမယား မိသားစုတို့ကို ကျွေးရန်
 အိမ်လို့ ယူဆောင်သွားလေ၏။

Scenting a man, the young doe
suspected that a hunter was waiting.
She let the simple mountain-stag lead
while she followed a distance behind.

The hunter in ambush
let fly a single arrow
which hit the mountain-stag
who fell upon the ground.

When the forest doe saw
the mountain-stag fall
she jumped and ran
like the wind
to safety.

The hunter came out of ambush
and skinned the stag,
lit a fire,
cooked the best meat
over the embers
and ate the flesh.

The rest of the bleeding carcass
was carried home
on a carrying-pole
to feed the wife and children.

(၅)

ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းတော်သည်
 ထိုတောအုပ်၌ ရုက္ခစိုးနတ် ဖြစ်နေ၏။
 သမင်ဖိုသည် သမင်မကို
 ခင်တွယ်လိုက်လာ၍ ယခုကဲ့သို့
 သေခြင်းဆိုးနှင့် သေရသည်ကို
 မြင်သောအခါ ဘုရားလောင်းက—
 ဤသမင်မိုက် သေရခြင်းကား
 မိခင်ကြောင့်လည်း မဟုတ်။
 ဖခင်ကြောင့်လည်း မဟုတ်။
 သမင်မကို
 တပ်မက်၍ ဖြစ်ရသည်တကား။
 သူတစ်ပါးကို သေကြောင်းကြံသူသည်လည်း
 ရှုံ့စရာကောင်း၏။
 မိန်းမကြီးစိုးသော နိုင်ငံသည်လည်း
 ရှုံ့စရာကောင်း၏။
 မိန်းမဩဇာခံသော
 ယောကျ်ားသည်လည်း
 ရှုံ့စရာကောင်း၏။
 ရှုံ့စရာ ကဲ့ရဲ့စရာ ထွိုစရာ
 ဤအကြောင်းအရာ သုံးရပ်ကို
 တွေးမိသဖြင့်
 ဂါထာတစ်ပုဒ်တည်းတွင် ဖွဲ့စီကာ
 တောအုပ်ကို ပဲ့တင် ထပ်စေလျက်
 သာသာယာယာ ရွတ်ဆို တရားပြုလေ၏။

5

At that time, the Bodhisatta was a tree-god in that grove. He saw that the mountain-stag had died a terrible death because he had followed the doe through attachment to her. The Bodhisatta then thought: "This stag died not because of a mother nor because of a father. He died through passion for a doe. Contemptible is a person who causes another's death. Contemptible is a country where a woman holds sway.

Contemptible is a man dominated by a woman." Thinking of these three contemptible, infamous things, he made the grove echo with his sweet tones which showed the truth.

[ဂါထာ]

ဓိရတ္ထု ကဏ္ဍိနံ သလ္လံ၊
 ပုရိသံ ဂါဠဝေဓိနံ။
 ဓိရတ္ထု တံ ဇနပဒံ၊
 ယတ္ထိတ္ထိ ပရိဏာယိကာ။
 တေ စာပိ ဝိက္ခတာ သတ္တာ၊
 ယေ ဣတ္ထိနံ ဝသံ ဂတာ။

[မြန်မာ]

မြားစွမ်း ထက်သည့် ယောကျ်ားဆိုး
 ထွံ့ဖွယ် ရှံ့ဖွယ် ထိုလူမျိုး။
 မိန်းမကြီးစိုး ပြည်နိုင်ငံ
 ထွံ့ဖွယ်ရှံ့ဖွယ် ထိုရပ်ဌာန။
 မ သြဇာခံ သူရူးနှမ်း
 ထွံ့ဖွယ် ရှံ့ဖွယ် ထိုလူသမ်း။
 ထိုအခါ တောစောင့်နတ်တို့သည်
 သာဓုံ သာဓု ခေါ်ကြကာ
 ဘုရားအလောင်းတော်အား
 ပန်းများဖြင့်
 ပူဇော် ကန်တော့ကြလေသတည်း။ ။

(ကဏ္ဍိဇာတ်။ ၁၃။)

“Contemptible the bad person
whose dart is sharp.
Contemptible the country
ruled by a woman.
Contemptible the fool
whom a woman dominates.”

The guardian gods of the forest
applauded the Bodhisatta
and offered flowers
in homage.

*

*

*

ပျားလူးမြက်ကို တပ်မက်သည့် သမင်ပျံ

ပျားလူးမြက်ကို တပ်မက်သည့် သမင်ပျံ

(၁)

လွန်လေပြီးသောအခါ
ဗာရာဏသီပြည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးတွင်
သဗ္ဗယအမည်ရှိသော ဥယျာဉ်စောင့်သည်
စား၏။

ထိုအခါ သမင်ပျံ တစ်စီးသည်
ဥယျာဉ်တော်သို့ လာ၍
သဗ္ဗယကိုမြင်လျှင် ပြေးလေသည်။
သို့သော်လည်း သဗ္ဗယသည်
မခြောက်မလှန့် မမောင်းမနှင်ဘဲ
ကြည့်၍သာ နေလေသည်။
သမင်ပျံလည်း အကြိမ်ကြိမ်
လာရောက် ကျက်စား လေသည်။

(၂)

ထို ဥယျာဉ်စောင့် သဗ္ဗယသည် ဥယျာဉ်တော်မှ
အဆင်း အနံ့ဖြင့် မွှေးကြိုင် လှပသော
ပန်း အမျိုးမျိုးတို့ကို လည်းကောင်း
အနံ့ အရသာဖြင့် မွှေးကြိုင် ချိုချဉ်သော
သစ်သီး အမျိုးမျိုးတို့ကို လည်းကောင်း
နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ဆွတ်ခူး၍
မင်းကြီးကို ဆက်သရလေသည်။

A flying antelope fond of honeyed grass

Vatamiga Jataka

1

Once upon a time
King Brahmadata of Benares
had a gardener named Sanjaya.
A flying-antelope
came to the royal garden
but ran away
on seeing Sanjaya.
He watched it
without driving it away.
The flying-antelope came often
to feed there.

2

The gardener Sanjaya.
daily plucked all kinds
of pretty, fragrant flowers,
collected all kinds of delicious fruits,
fragrant and sour-sweet,
and presented them to the king.

(၃)

တစ်နေ့သောအခါ မင်းကြီးသည်
 ဥယျာဉ်စောင့်အား—အချင်း ဥယျာဉ်စောင့်။
 ဥယျာဉ်တော်၌ အထူးအဆန်းများ
 တွေ့ရပါသလား—ဟု မေးလေသည်။
 မှန်လှပါ။ အရှင်မင်းကြီး။
 သမင်ပုံ တစ်စီး လာရောက် သည်ကိုကား
 တွေ့ရပါသည်။ တခြား ထူးဆန်းသည်ကိုမူ
 မတွေ့ရပါ—ဟု လျှောက်လေသည်။
 ထိုသမင်ပုံကို ဖမ်းနိုင်ပါမည်လား—ဟု
 မေးသောအခါ ဥယျာဉ်စောင့်က—
 ပျားရည် အနည်းငယ် ရပါလျှင်
 သမင်ပုံကို နန်းတော်တွင်းသို့
 ရောက်အောင် ဆောင်ယူ
 ဆက်သနိုင်ပါမည် အရှင်မင်းကြီး—ဟု
 လျှောက်ထားလေလျှင်
 မင်းကြီးသည် ဥယျာဉ်စောင့် သဗ္ဗယအား
 ပျားရည်ကို ပေးခိုင်းလေသည်။
 ပျားရည်ရလျှင် သဗ္ဗယသည်
 ဥယျာဉ်တော်သို့ သွား၍
 သမင်ပုံ ကျက်စားရာ အရပ်၌
 မြက်တို့ကို ပျားရည် ဆွတ်လူးကာ
 ချုံကွယ်မှ ပုန်းအောင်း စောင့်ကြည့်လေသည်။

3

One day the king asked:

“Gardener, have you seen anything strange in the garden?”

“Yes, your majesty.

I have seen a flying-antelope come.

Other than this

I have seen nothing strange,”

replied the gardener.

“Can you catch this flying-antelope?”

asked the king.

“If I get some honey

I can bring the flying-antelope right into the palace and present it to your majesty,” replied the gardener.

The king caused honey

to be given to Sanjaya.

When he had the honey,

Sanjaya went to where

the flying antelope fed

in the royal garden,

daubed the grass with honey

and watched from the cover of a bush.

ထိုအခါ သမင်ပုံသည် လာ၍
ပျားလူးမြက်တို့ကို စားရာ
ချိုမြသော အရသာကို ခံစားရလျှင်
အလွန်နှစ်သက် တပ်ငြိသွားသဖြင့်
အခြား တပါးသို့ မသွားတော့ဘဲ
ဥယျာဉ်တော်သို့ သာလျှင်
လာရောက် ကျက်စားလေတော့သည်။

(၄)

သမင်ပုံသည် ပျားလူးမြက်ကို
တပ်မက် စွဲလမ်းနေပြီဟု သိရသောအခါ
ဥယျာဉ်စောင့်သည် ချုံကွယ်မှ
အသာအယာ ထွက်လာကာ
ကိုယ်ထင်ပြုလျက် သမင်ပုံကို
ယဉ်ပါးလာအောင် လုပ်လေရာ
ဥယျာဉ်စောင့် လက်မှ ကိုင်ထားသော
မြက်ကိုပင် လာရောက် စားရဲ လေတော့သည်။
ထိုအခါ သဉ္ဇယသည်
ဥယျာဉ်တော်မှ နန်းတော် အရောက်
လမ်းတစ်လျှောက်ကို ဖျာရိုင်တို့ဖြင့် ကာစေသည်။
ကြိုးကြား ကြိုးကြား နေရာများတွင်
သစ်ကိုင်း သစ်ခက်တို့ကို ချိုးချထားစေသည်။

The flying-antelope came
and ate the honeyed grass
and grew so fond
of the sweet taste
that it came only to the garden
and went nowhere to feed.

4

When the gardener knew
the flying-antelope
had grown fond of the honeyed grass,
he stepped slowly out of the bush
and showed himself
till he became so familiar
that the flying-antelope
would eat the honeyed grass
he held in his hands,
Sanjaya had the way
from the garden to the palace
walled with mats
and had branches laid
on the ground here and there.

ထို့နောက် သဗ္ဗယသည်
 ပျားရည်ဗူး ပခုံးမှာ လွယ်၍
 မြက်စည်းကို ချိုင်းကြားမှာ ညှပ်ပြီးလျှင်
 ပျားလူး မြက်တို့ကို သမင်ပုံ တွေ့အောင်
 ကြဲကာ ကြဲကာ ရှေ့က ခေါင်းဆောင် သွားသည်။
 သမင်ပုံလည်း ပျားလူးမြက်ကို တွေ့လျှင်
 စားကာ စားကာ နောက်ကလိုက်သည်။
 ဤသို့ဖြင့် သဗ္ဗယနှင့် သမင်ပုံတို့
 နန်းရင်ပြင်ကို ဝင်မိလျှင်
 ဝင်းတံခါးကို ပိတ်လိုက်လေသည်။
 နန်းရင်ပြင်၌ လူတို့ကို မြင်လျှင်
 သမင်ပုံသည် တုန်လှုပ် ချောက်ချားလျက်
 သေဘေးကို ကြောက်သဖြင့်
 ဟိုမှသည်မှ ခေါက်တုံ့ ခေါက်ပြန်
 ပြေးလေတော့သည်။
 ပြာသာဒ်ထက်မှ မင်းကြီး ဆင်းလာသောအခါ
 တုန်လှုပ်ချောက်ချား ပြေးလွှားနေသော
 သမင်ပုံကို မြင်၍—
 သမင်ပုံတို့ မည်သည်
 လူရိပ်လူယောင်ကို မြင်လျှင်
 ထိုနေရာကို ခုနစ်ရှက် မလာဘဲ
 ရှောင်ကွင်းလေ ရှိသည်။

He then slung a bottle of honey
on his shoulder, carried a bundle
of grass in his armpits,
strewed the honeyed grass
in front of the flying-antelope
and led it forward.

The flying-antelope followed behind
feeding on the honeyed grass.

When Sanjaya had led
the flying-antelope into the palace
he closed the gate.

When the flying-antelope
saw the people in the palace,
it ran startled here and there
in fear of its life.

When the king descended
from the royal chamber
he saw the startled antelope.

“When flying-antelopes see the sign
of people
they stay away from that place
for seven days.

ထိတ်လန့်တကြား ဖြစ်ရရာ အရပ်ကိုကား
 တစ်သက်ပန်လုံး စွန့်တတ်သည်။
 ဤသို့ သဘော ရှိသည်။
 ဤ တောပျော် သမင်ပျံသည်
 အရသာကို တပ်မက် စွဲလမ်းမိသည်ဖြစ်၍
 ယခုအခါ ဤနန်းရင်ပြင်သို့ပင်
 ရောက်လာရလေသည်။ အချင်းတို့။
 လောက၌ အရသာ တပ်မက်ခြင်းထက်
 ယုတ်မာသော တရားမည်သည် မရှိတကား—ဆိုကာ
 ဤ အဖွဲ့ ဂါထာ တွင် တရားဒေသနာကို
 သွင်းပြတော်မူလေ၏။

[ဂါထာ]

န ကိရတ္တိ ရသေဟိ ပါပိယော၊
 အာဝါသေဟိ ဝ သန္တဝေဟိ ဝါ။
 ဝါတမိဂံ ဂဟနနိဿိတံ၊
 ဝသမာနေသိ ရသေဟိ သဉ္ဇယော။

As for a place
where they have been startled,
they avoid it for life.
That is their nature.
This flying-antelope of the forest
is even now in the palace
because of its attachment to taste.
Friends, there is nothing more vile
in the world
than attachment to taste, "he said.
He then taught the truth with this stanza.

[မြန်မာ]

အိုးအိမ်ခန်းဝါ၊ ခင်တုယ်တာခြင်း
 သဟာ ခင်ပွန်း၊ ငြိတပ်စွန်းခြင်း
 ညစ်နွမ်းဓမ္မ၊ ဤနှစ်ဝထက်
 အဆထောင်ရာ၊ ဆိုးယုတ်စွာသည်
 ရသာချိုချဉ် တပ်မက်ခြင်း။
 တောပျော်သမင်၊ မြို့ကိုဝင်၍
 လူ့ခွင်ဌာန၊ ဖမ်းခံရသည်
 ရသာမက်၍ မဟုတ်လား။
 ဖြားယောင်းခေါ်သည် မြက်လူးပျား။
 သဉ္ဇယ၏ ဥာဏ်တကား။
 ရှုကာ မှတ်ကာ သတိထား။

ဤသို့ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည်
 အရသာကို တပ်မက်ခြင်း ရသတဏှာ၏
 အပြစ်ကို ညွှန်ပြဟောပြောတော်မူပြီးလျှင်
 ထိတ်လန့် ပူပန်နေသော သမင်ပျံကို
 တောတွင် ပြန်၍ လွတ်စေလေသတည်း။ ။

(ဝါတမိဂဇာတက။ ၁၄။)

(မှတ်ချက်။ ။ ဝါတမိဂ ဆိုသော ပါဠိစကား
 ကို အဘိဓာန်ဆရာတို့က သမင်ပျံဟု ပြန်တော်မူ
 ကြသည်။ အတောင်ပေါက်၍ ငှက်ကဲ့သို့ ပျံသော
 သမင် မဟုတ်။ လေဟုန်ကဲ့သို့ အပြေးမြန်သော
 သမင် ဟု ဆိုလိုသည်။)

“Attachment to household,
attachment to one’s mate,
a thousand times viler
than these two vile things
is attachment to taste.
Is not this antelope of the forest
made captive in human habitat
because of its craving for taste?
Look upon and note
Sanjaya’s trick
of enticing it with honeyed grass.”

After pointing out the evil
of craving for and attachment to taste
King Brahmadata let
the startled, anxious flying-antelope
return to the forest.

ဆုံးမရခက် သမင်ပျက်သည် အသက် ဆုံးခံရလေသည်

ဆုံးမရခက် သမင်ပျက်သည်
အသက်အဆုံး ခံရသည်

(၁)

လွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌
ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး မင်းပြုသည်ရှိသော်
ဘုရားလောင်းတော်သည် သမင်ဖြစ်၍
သမင်အပေါင်း ခြံရံလျက် တော၌နေ၏။
ထိုအခါ ဘုရားအလောင်း၏ နှမ သမင်မသည်
သားငယ်ကိုပြု၍-မောင်ကြီး။
ဤ သမင်ငယ်ကား မောင်ကြီး၏ တူဘည်း။
ဤ သမင်ကို သမင်တို့၏ လှည့်စားမှုပညာ
မိဂမာယာအတတ်ကို သင်ပေးပါလော့-ဟု အပ်၏။
ထိုအခါ ဦးရီးတော် သမင်ကြီးက-
ငါ့တူ။ မည်သည့်နေ့ မည်သည့်ရက်တွင်
ဦးရီးထံ လာခဲ့ပါ။ မိဂမာယာကို
သင်ပေးမည်-ဟု ရှက်ချိန်းပေးလိုက်လေ၏။

(၂)

သမင်ငယ်သည်ကား သက်ကြီးစကားကို
နားထောင်သူ မဟုတ်။ ချိန်းသည့်နေ့တွင် မလာ။
ပျက်ကွက်၏။ ဤနည်းတူ
ခုနစ်ကြိမ် ခုနစ်ခါ ပျက်ကွက်၏။

The unruly, foolish deer loses its life

Kharadiya Jataka

1

Once upon a time
when Brahmadata was king of Benares,
the Bodhisatta was a deer
who lived with attendant deer in a forest.
The Rodhisatta's sister came
and showed him her son.
"Brother, this is your nephew.
Teach him the ruses of a deer."
The uncle told the young deer:
"Nephew, come to me
on such and such days.
I'll teach you deer ruses."

2

The young deer did not listen
to the words of elders.
He did not appear on the appointed day.
On seven days, on seven occasions
he did not appear.

သို့ဖြင့် သမင်ငယ်သည် မိဂမာယာကို
 မသင်ယူ မတတ်သိဘဲ တော၌လည်၍
 ကျက်စားလေရာ မုဆိုး ထောင်ထားသော
 ကျော့ကွင်းတွင် မိလေ၏။ ထိုအခါ
 မိခင်သမင်မသည် မောင်ကြီးထံကို ပြေး၍-
 အို မောင်ကြီး။ သမင်ငယ်တူကလေးကို
 မိဂမာယာ သင်ပေးပါ၏လား-ဟု မေး၏။
 ထိုအခါ ဘုရားလောင်းက-ချစ်နွဲ့မ။
 သက်ကြီးစကားကို နားမထောင်။
 ဆုံးမရခက်သော သင့်သားအတွက်
 ကြောင့်ကြမစိုက်နိုင်ပါ။ သင်၏သားသည်
 မိဂမာယာကို မသင်ယူ။ သင်ပေးဖို့လည်း
 ငါ့မှာ စိတ်မရှိဘော့ပြီ-ဟု ပြောလေ၏။
 ဤသို့ ပြောပြီးနောက်
 အောက်ပါ ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

[ဂါထာ]

အဋ္ဌက္ခုရံ ခရာဒိယေ၊
 မိဂံ ဝကံတိ ဝကံနံ။
 သတ္တဟံ ကာလာတိက္ကန္တံ*၊
 န နံ သြဝဒိတုဿဟေ။

That deer, ignorant of deer ruses,
went running about the forest
till it got caught in a hunter's trap.
The mother ran to her brother:
“Brother, did you not teach
your nephew the deer ruses?”
The Bodhisatta replied:
“Dear sister, I cannot worry
for your unruly son
who does not listen to elders
and does not learn the deer ruses.
I have no more wish to teach him.”
Then he recited this stanza.

[မြန်မာ]

ချိန်းရက်မလာ၊ ခုနစ်ခါတည့်။
ခွာမှာရှစ်လုံး**၊ ချို ကောက်ကုန်းနှင့်
ဆုံးမရခက်၊ သမင်ပျက်ကို
ဆက်၍ မသင်ချင်ပါလှ။
ခရာဒိယ ချစ်န့မ။

ထိုအခိုက်တွင် မုဆိုးသည်
သက်ကြီးစကားကို နားမထောင်
ဆုံးမရခက်သော သမင်ငယ်ကို
ကျော့ကွင်းတန်းလန်းနှင့် သတ်၍
အသားကို ဖျက်ယူသွားလေ၏။

(ခရာဒိယဇာတ်။ ၁၅။)

- * မူကွဲများသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် ဆရာက
တစ်မျိုး ယူသည်။
- * သမင်ခွာသည် မြင်းခွာကဲ့သို့ တစ်လုံးတည်း
မဟုတ်။ နွားခွာကဲ့သို့ နှစ်လုံးတွဲဖြစ်သည်။
ထို့ကြောင့် ခြေလေးချောင်းတွင် ခွာရှစ်လုံး
ဟုဆိုသည်။

“He fails to appear seven times
on seven appointed days.
Unruly deer with eight hooves
and branching antlers.
Kharadiya sister,
I do not wish to teach him any more.”

The hunter killed in the trap
the unruly deer,
who would not listen to elders,
and carried away its flesh.

*

*

*

မိဂ မာယာ တတ်လိမ္မာ၍ ဘယာလွက်သော သမင်ငယ်

မိဂမာယာ တတ်လိမ္မာ၍
ဘယာလွတ်သော သမင်ငယ်

(၁)

လွန်လေပြီးသောအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌
မဂဓရာဇ်မင်း တစ်ပါး မင်းပြုလေသည်။
ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းသည် သမင် ဖြစ်၍
သမင်အပေါင်း ခြံရံလျက် တော၌ နေလေ၏။
တစ်နေ့သ၌ ဘုရားလောင်း၏ နှုမသည်
သားငယ်ကို ခေါ်လာ၍-မောင်ကြီး။
ဤသည်ကား
ကျွန်မ၏သား မောင်ကြီး၏တူ ဖြစ်ပါသည်။
တောထဲတွင် လှည့်လည်ကျက်စားရာ၌
လူသားတို့၏ အန္တရာယ် ကြီးမားလှပါ၍
အန္တရာယ်ကို ရှောင်ကွင်း နိုင်ရအောင်
သမင်တို့၏ လှည့်စားမှုပညာ မိဂမာယာကို
သင်ပေးပါလော့-ဟု တောင်းပန်လေသည်။

The deer learned in ruses escapes the trap

Tipallatha Jataka

1

Once upon a time
a king of Magadha ruled in Rajagaha.
Bodhisatta was a stag
and lived attended by deer in a forest.
One day, the Bodhisatta's sister
showed him her son.

“Brother, this, my son, is your nephew.
When moving about in the forest
the peril from humans is great.
To escape those perils
teach him the ruses of deer.”

ကောင်းပြီ နှမ။ ငါ့တူချစ်ကို ငါ သင်ပေးမည်-ဟု
ကတိပေး၍ သင်ပေးမည့်နေ့အတွက်
ရက်ချိန်း ပေးလိုက်သည်။ သမင်ငယ်သည်
လူကြီးသူမစကားကို လေးစား နားထောင်သော
သမင်ငယ် ဖြစ်သည်အား လျော်စွာ
ဦးရီးချိန်းဆိုသော နေ့ရက်တွင်
ဦးရီးထံ ချဉ်းကပ်လေ၏။ ဦးရီးတော်
ဘုရားလောင်း သမင်ကြီးလည်း သမင်ငယ်အား
သိသင့်သိထိုက်သော မိဂမာယာ အဖြာဖြာကို
သေချာဂန သင်ပေးလိုက်လေသည်။

(၂)

တစ်နေ့သ၌ သမင်ကလေးသည်
တောထဲတွင် ကျက်စားနေရင်း
မုဆိုးတစ်ဦးက လျှိုဝှက်ထောင်ထားသော
ကျော့ကွင်းကို နင်းမိသဖြင့် မိသွားလေ၏။
မိလေသဖြင့် ထိတ်လန့်ကာ
ငယ်သံပါအောင် အော်လိုက်လေ၏။
အနားတစ်ဝိုက်တွင် ကျက်စားနေသည့်
သမင်အပေါင်းလည်း အော်သံကြားလျှင်
ထွက်ပြေးကြကာ မိခင်သမင်မအား
သတင်းပေးကြလေ၏။ သမင်မလည်း
မောင်ကြီးထံ သွား၍-အိုမောင်ကြီး။
မောင်ကြီး၏တူ ကျွန်မ၏ သားအား
မိဂမာယာ လှည့်စားမှုပညာကို
သင်ပေးပါ၏လား-ဟု မေးလေလျှင်

“Yes, sister, I’ll teach my nephew,”
he promised and appointed a day.
The young stag was amenable to
instruction from elders
so on that day
he approached his uncle.
The Bodhisatta thoroughly taught
the young stag, his nephew,
the ruses of deer which he should know.

2

One day, while feeding
in the forest
the young stag got caught
in a trap set by a hunter.
He cried aloud
the startled cry of fear.
Other deer feeding nearby
heard his cry
and ran and told the mother.
The mother ran to her brother.
“Brother, did you teach
the deer ruses to my son?”

ဘုရားလောင်းက—ချစ်နှုမ။ ငါ သင်ပေးပါသည်။
ငါ့တူသည် မိဂမာယာတွင် ကျွမ်းကျင် ပါ၏။
ဘေးမသိ ရန်မခန့်င်ပါ။ မကြာခင်
ချမ်းချမ်းသာသာ ပြန်လာပါလိမ့်မည်-ဟု
ယုံကြည်ကြီးစွာ ဆိုပြောလိုက်ကာ
ဤဂါထာကို ရွတ်လိုက်လေသည်။

[ဂါထာ]

မိဂံ တိပလ္လတ္ထမနေကမာယံ၊
အဋ္ဌက္ခုရံ အစုရတ္တာပပါယိ။
ဧကေန သောတေန ဆမာဿသန္တော၊
ဆဟိ ကလာဟိတိဘောတိ ဘာဂိနေယျော။

[မြန်မာ]

ဘယ်ဘက်စောင်း၍၊ လဲလျောင်းအိပ်နည်း
သင်းပြီးပြီ။
ညာဘက်စောင်း၍၊ လဲလျောင်းအိပ်နည်း
သင်ပြီးပြီ။
ကျောကို ခင်း၍၊ ဖြောင့်စင်းအိပ်နည်း
သင်ပြီးပြီ။
ခွာရှစ်လုံးကို၊ အသုံးပြုနည်း
သင်ပြီးပြီ။

“Sister, I taught him
the ruses of a deer.
My nephew is skilled in deer ruses.
He will not come to harm.

He will return soon safe and sound,”
replied the Bodhisatta in confidence.
He then recited this stanza.

“I have taught him
how to lie on the left side.
I have taught him
how to lie on the right side.
I have taught him
how to lie on his back.
I have taught him
the use of eight hooves.

သန်းခေါင်ရောက်မှ၊ ရေသောက်နည်းကို
သင်ပြီးပြီ။

နား နှာ အောက်ဘက်၊ လေဝင်ထွက်၍
အသက်ရှူနည်း သင်ပြီးပြီ။
မိဂမာယာ၊ ဤခြောက်ဖြာကို
ငါလျှင် သင်ပြီး ငါ့တူကို။

(၃)

ကျော့ကွင်း မိနေသော သမင်ငယ်သည်လည်း
ရုန်းကန်ရန် မကြိုးစား။

ခြေလေးဘက် ပစ်၍
လကျာနံတောင်းဖြင့် လျောင်းစက်၏။

အနီးရှိ မြေကြီးနှင့် မြက်ပင်တို့ကို
ခွာဖြင့် တွန်းယက် တူးဆွ၏။

ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်၏။

ဦးခေါင်းကို မြေမှာချ၍
လျှာကို တွဲလျား ထုတ်၏။ ကိုယ်ကို

တံတွေး သွားရည် အမြှုပ်တို့ဖြင့်
ပေကျံစေ၏။ လေကို ရှူသွင်း၍

ဝမ်းဗိုက်ကို ပူဖောင်းအောင် လုပ်၏။
မျက်စိတို့ကို မျက်ဖြူဆိုက်ထား၏။

အထက် နှာပေါက်နှင့် အထက် နားပေါက်တို့တွင်
ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ချုပ်ထိန်း၍

အောက်နှာပေါက် နားပေါက်တို့ဖြင့်
အသက်ရှူ၏။

I have taught him
to drink only at midnight.
I have taught him
how to breathe through the lower nostril.
I have taught him
these six ruses of a deer.”

3

The young stag caught in the trap
made no effort to struggle.
He stretched out his four legs
and lay on his right.
He pawed the nearby earth
with his hooves.
He relieved himself;
let his head fall;
lolloped out his tongue
and covered his body with saliva.
He drew in wind
to swell his body;
turned up his eyes;
held his breath with upper nostril
and breathed through the lower ones.

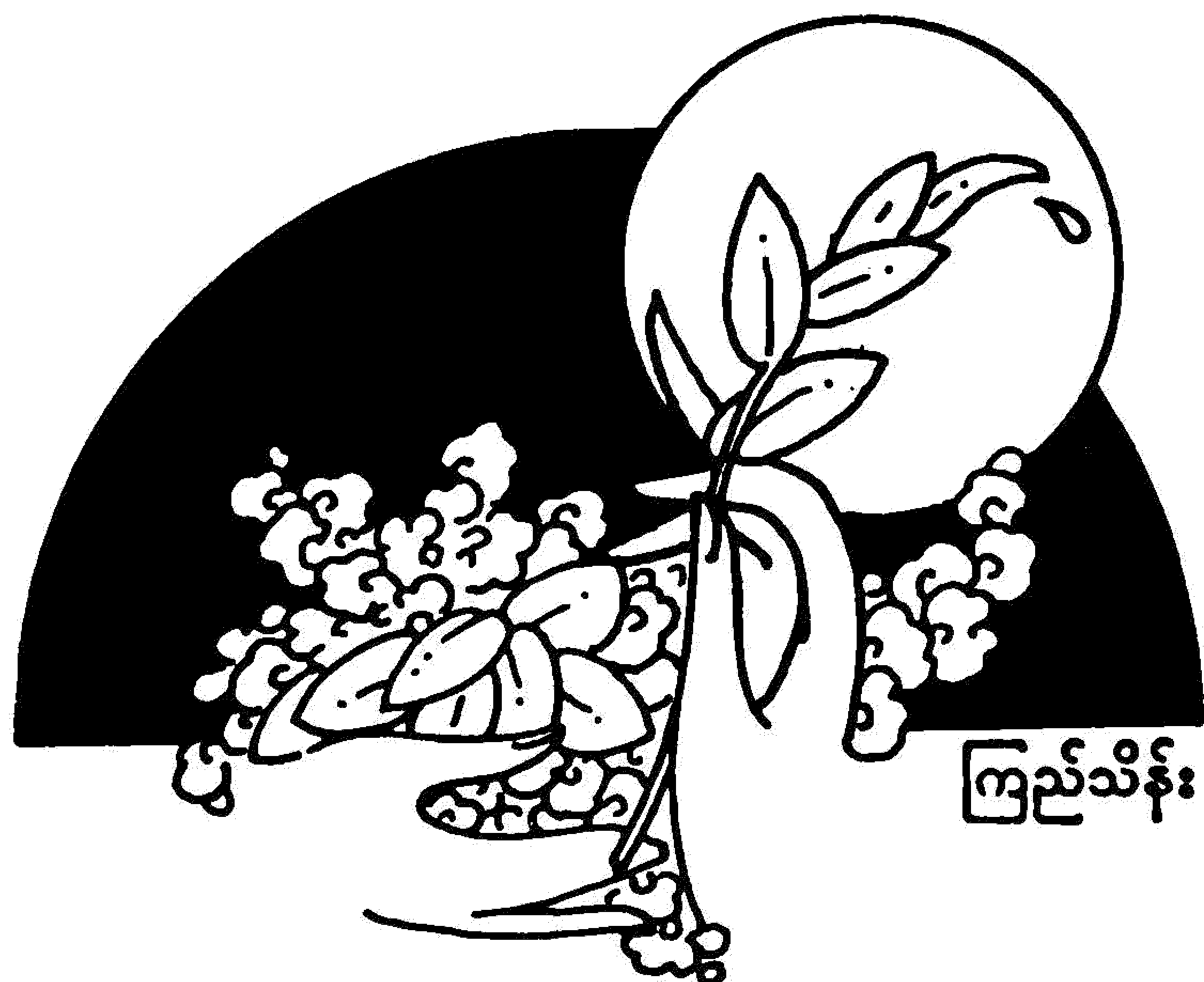
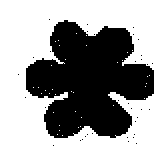
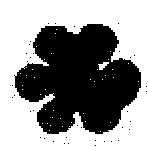
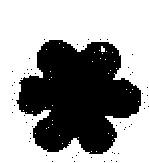

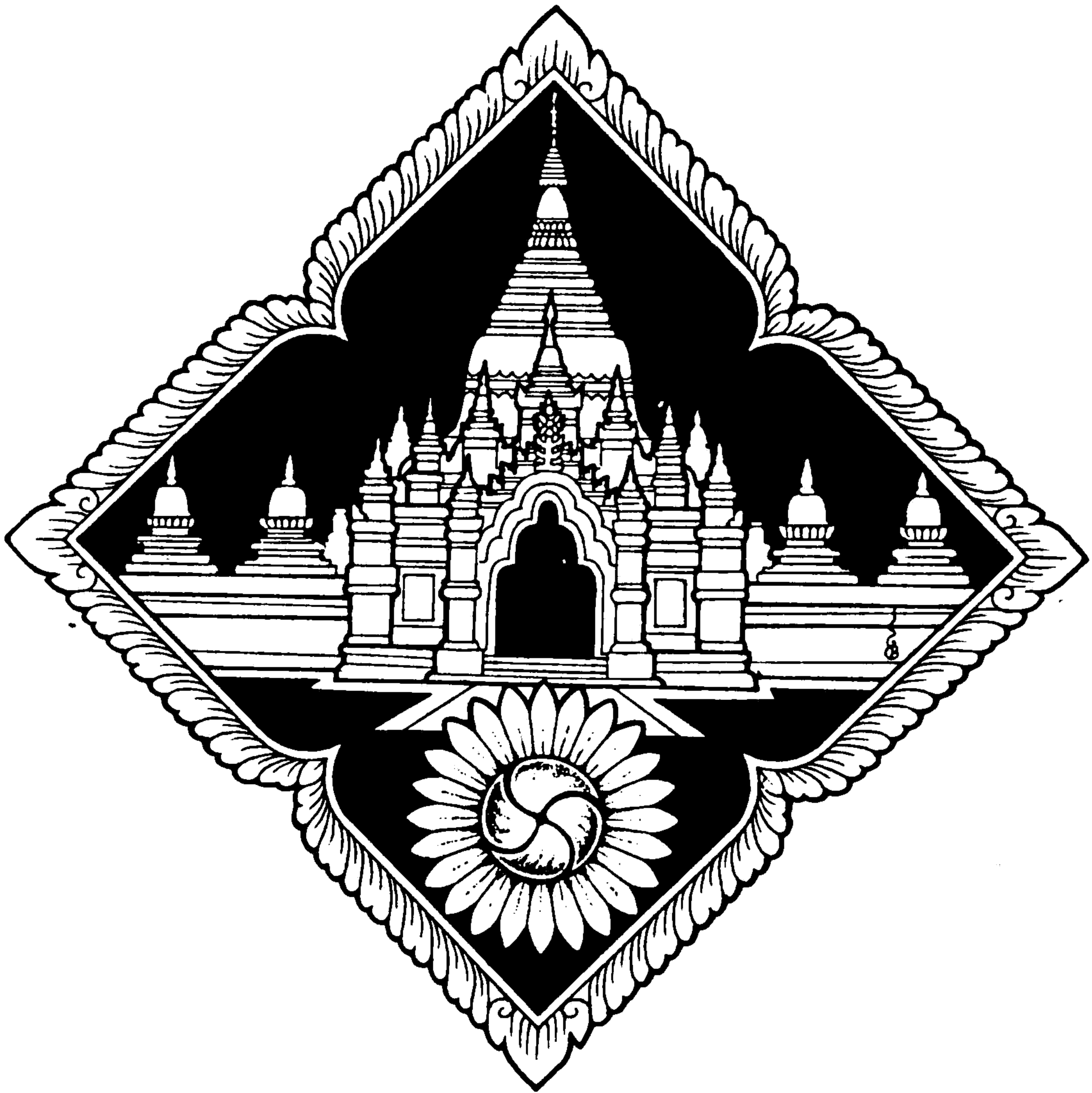
တစ်ကိုယ်လုံးကို ခက်မာအောင်
 တောင့်ထား၍ သေချင်ယောင် ဆောင်၏။
 ယင်မ မဲရိုင်းတို့ပင် အံ့ကြ၏။
 ကျီးကန်းတို့ပင် နားကြ၏။
 ထိုအခါ မုဆိုး ရောက်လာ၍
 ဖောရောင်နေသော ဝမ်းဗိုက်ကို
 လက်ဖြင့် ပုတ်လျက်-
 မိနေသည်မှာ ကြာပြီထင်သည်။
 ပုပ်ပင် ပုပ်နေပြီလား မသိ-ဟု ဆိုကာ
 ကျော့ကွင်း ညွတ်ကြိုးတို့ကို
 ဖြေရှင်း ဖြုတ်ပစ်လေ၏။
 အကောင်ကို ဖျက်၍ အသားကို ယူမည်-ဟု
 သင်္ကာကင်းကာ စိတ်ရှင်းစွာဖြင့်
 သစ်ခက် သစ်ရွက်တို့ကို ရှာရန်
 ထွက်သွားလေ၏။ ထို ခဏတွင် သမင်ငယ်သည်
 လေးဘက်ထောက် ထ, ရှပ်၏။
 ကိုယ်ကို ခါ၍ လည်ကို ဆန့်၏။
 လေကြမ်းတိုက်၍ လှင့်သော တိမ်ပြတ်ကလေးပမာ
 မိခင် သမင်မ ရှိရာသို့ တအားကျိုးကာ
 ပြေးလေတော့သတည်း။ ။

(တိပလ္လတ္ထဇာတ်။ ၁၆။)

He made his body
stiff and rigid
and pretended to be dead.
Even blue-bottles swarmed round him
and crows settled here and there.
The hunter arrived
and patted the bloated body.
“He must have been caught some
time ago.
He’s going bad already.”
The hunter untied the bonds.

“I’ll cut him up now
and take away its flesh.”
So with no suspicion
the hunter left to gather
branches and leaves
At that moment
the young stag got up on four feet,
shook its body and stretched its neck.
Then like a cloud
scudding before a mighty wind
it sped swiftly back
to its mother.

အငြင်းသန်၍ ဖျန်ရသော ကျားခြင်္သေ့

အပြင်းသန်၍ ဖျန်ရသော ကျား ခြင်္သေ့

(၁)

လွန်လေပြီးသောအခါ
 တောင်ခြေ တစ်ခုရှိ လိုဏ်ဂူ တစ်ခုတွင်
 ကျားနှင့် ခြင်္သေ့ မိတ်ဆွေ နှစ်ဦး
 အတူတကွ နေထိုင် ကြလေသည်။
 နေ့အခါတွင် သူတို့သည်
 မိမိတို့၏ သဘာဝအလျောက်
 တစ်ဦး တခြားစီ လှည့်လည် ကျက်စားကြ၍
 ညချမ်းအခါ၌ တောင်ခြေ လိုဏ်ဂူတွင်
 ပြန်လည် ဆုံတွေ့ကာ
 စကား စမြည် ပြောဆိုရင်း
 အပန်းဖြေ အိပ်စက်ကြလေသည်။
 တစ်ခုသော ညချမ်းအခါ ခြင်္သေ့က
 ကျားကို ဤသို့ မေး၏။
 အဆွေ ကျား။
 အေးသည် ချမ်းသည် ဆိုသည်မှာ
 ဘယ်အခါမှာ ဖြစ်ပါသလဲ။
 အဆွေ ခြင်္သေ့။
 အေးသည် ချမ်းသည် ဆိုသည်မှာ
 လဆုတ်အခါမှာ ဖြစ်ပါသည်။

Settling the argument between
lion and tiger

Maluta Jataka

1

Once upon a time
a lion and a tiger
lived together as friends
in a cave at the foot of a hill.
In the day they sought food
according to their different natures.
In the evening they met again
in the foothill cave,
fell into conversation
and then went to sleep.
One evening the lion
asked the tiger:
“Friend tiger,
when does what is called cold appear?”
“Friend lion,
what is called cold appears
in the waning of the moon.”

နောက်တစ်နေ့ ညချမ်းအခါ ကျားက
ခြင်္သေ့ကို မေး၏။

အဆွေ ခြင်္သေ့။

အေးသည် ချမ်းသည် ဆိုသည်မှာ
ဘယ်အခါမှာ ဖြစ်ပါသလဲ။

အဆွေကျား။

အေးသည် ချမ်းသည် ဆိုသည်မှာ
လဆန်းအခါမှာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ကျားနှင့် ခြင်္သေ့

မိတ်ဆွေ နှစ်ဦးတို့သည်

ညချမ်းအချိန် ရောက်တိုင်း

လိုဏ်ဂူအတွင်း၌ ဆုံတွေ့၍

လဆန်းအခါ အေးသည် ချမ်းသည်

လဆုတ်အခါ အေးသည် ချမ်းသည် ဟု

အငြင်းအခန် ကြီးကာ

ဝိဝါဒ ဖြစ်ကြလေသည်။

(၂)

ထိုအခါက

ဘုရားအလောင်းသည်လည်း

ထို တောင်ခြေ၌

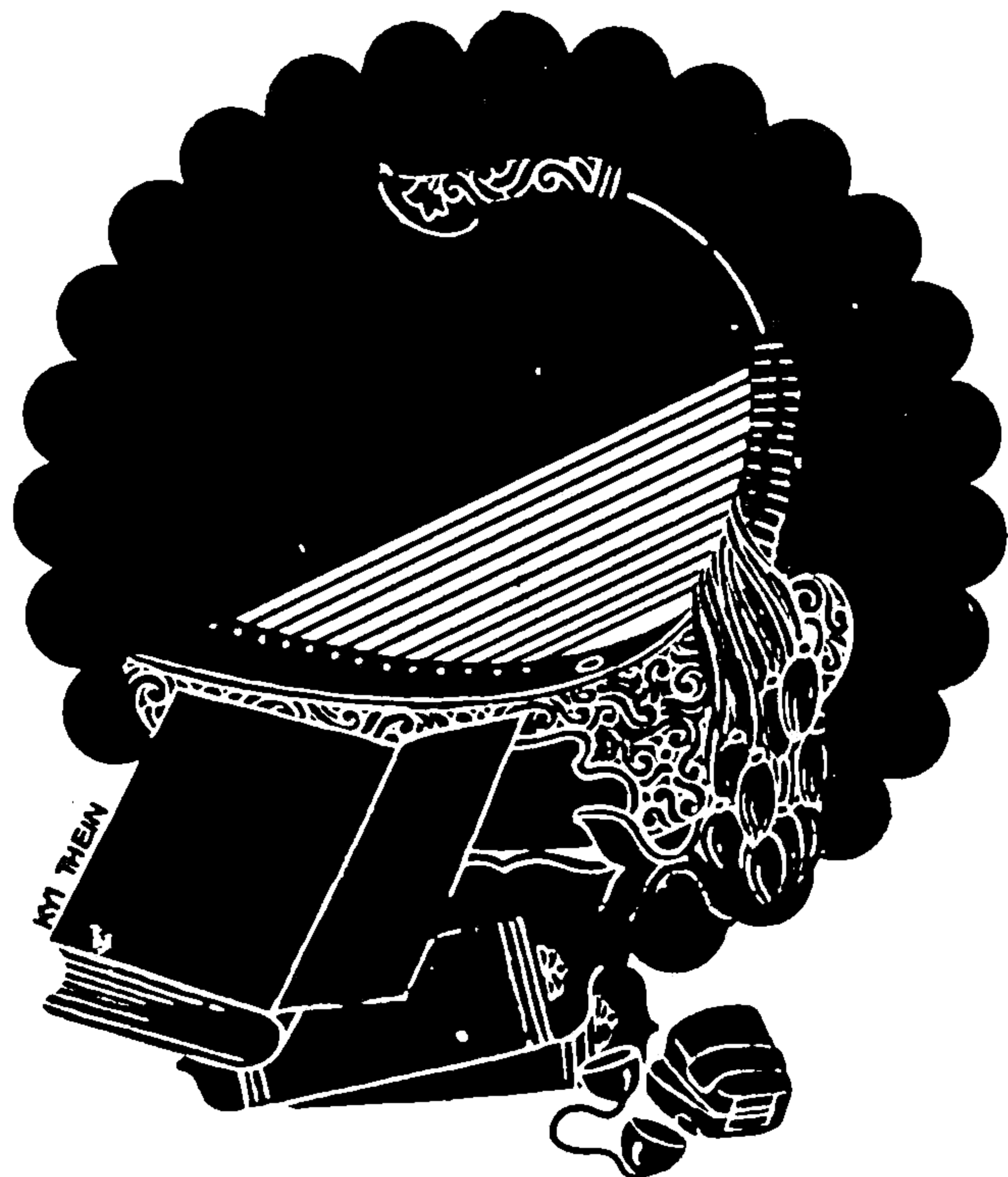
ရသေ့ သူတော်စင်အဖြစ်နှင့်

သီတင်းသုံး နေထိုင်လေသည်။

The next evening
the tiger asked the lion:
“Friend lion,
when does what is called cold appear?”
“Friend lion,
what is called cold appears
in the waxing of the moon.”
Thus the two friends
lion and tiger
met every evening in the cave
and differed about whether
what is called cold appears
in the waning of the moon, or
what is called cold appears
in the waxing of the moon.

2

At that time
the Bodhisatta
dwelt as a hermit
in that foothill.

ကျားနှင့်ခြင်သေ့ မိတ်ဆွေနှစ်ဦးတို့သည်
မိမိတို့၏

ယံ့မှားခြင်းကို မဖြေဖျောက်နိုင်ကြ။

ပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ကြ။

ငြင်းခုံမှုကို မရပ်စဲနိုင်ကြ။

ထို့ကြောင့်

အဆုံးအဖြတ် အဆုံးအမ ခံယူရန်

ဘုရားလောင်း ရသေ့ထံသို့

သွားကြလေသည်။

သူတို့၏ အငြင်းအခုံ ဝိဝါဒကို

ကြားသိရသောအခါ

ရသေ့ကြီးက ဤသို့ မိန့်ဆိုလေသည်။

အချင်းတို့။

ရာသီဥတု အေးသည် ချမ်းသည်

ဆိုသည်မှာ

လေကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

လဆန်းအခါတွင် လေလာလျှင်

လဆန်းရက်ပိုင်း အေးပါသည်။

လဆုတ်အခါတွင် လေလာလျှင်

လဆုတ်ရက်ပိုင်း အေးပါသည်။

ဆန်း၍ ဆုတ်၍ အေးသည် မဟုတ်ပါ။

လေလာ၍ အေးခြင်း ချမ်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

The two friends,
lion and tiger,
could not resolve
their different beliefs.
They could not solve
the problem.
They could not terminate
their argument.
So they went
to the Bodhisatta hermit
to get his judgement.
When the hermit heard
their different opinions
he spoke.
“Friends, the cold appears
because of the wind.
When the wind blows
in the waxing of the moon
it is cold
in the waxing of the moon.
When the wind blows
in the waning of the moon
it is cold
in the waning of the moon.
It is not cold
because it is waxing or waning.
It is cold
because the wind blows.

ထို့ကြောင့်
 ဆန်းမှာ ချမ်းသည်
 ဆုတ်မှာ ချမ်းသည် ဆိုသော
 ယခု ငြင်းခုံမှုတွင်
 မည်သူမျှ မရှုံးပါ။
 မည်သူမျှ မနိုင်ပါ။
 ဤသို့ ပြောပြီးနောက်
 ရှက်ဆိုလိုက်သည်မှာကား—

[ဂါထာ]

ကာဠေ ဝါ ယဒိ ဝါ ဇုဏှေ၊
 ယဒါ ဝါ ယတိ မာလုတော။
 ဝါ တဇာနိ တိ သိတာနိ၊
 ဥဘောတ္တမပရာဇိတာ။ *

[မြန်မာ]

ဆန်းလည်းမအေး၊ ဆုတ် မအေးဘူး။
 လေအေးလာမှ၊ ချမ်းအေးရ၏။
 နှစ်ဝနှစ်မျှ၊ အငြင်း တူသည်
 မည်သူ မရှုံး မနိုင်တည်း။
 ဤသို့ဖြင့် ငြင်းခုံပွဲကြီး
 ပြီးဆုံးအေးချမ်းသွားပါလေသတည်း။ ။

(မာလုဘဇာတ်။ ၁၇။)

So in this argument
about being cold in the waxing
or being cold in the waning
no one loses
and no one wins.”
After saying this,
he recited this stanza.

“It’s cold neither in waxing nor waning.
It is cold when the wind blows.
In this equal argument
no one loses, no one wins.”

Thus the big argument.
was resolved peacefully.

* * *

* ဂါထာမှတ်ချက်။ ဤ မာလုဘဇာတ်လာ
ဤ ဂါထာကို အခေါက်ခေါက် အခါခါ ဖတ်
ကြည့်ပါ။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိနိုင်သည့်တိုင်
အောင် အသံနေ အသံထားကို စဉ်းစားကြည့်
နိုင်ပါသည်။ ခံစားတတ်လျှင် ခံစားမှု တစ်ခုခု
ကို ခံစားရပါလိမ့်မည်။

အလင်္ကာကျမ်း၊ ဆန်း ကျမ်း တို့နှင့် နှိုင်းနှိုင်း
 ပြောမည် မဟုတ်ပါ။ ကဗျာဝါသနာပါသူအချင်း
 ချင်း ခံစားမှု ဖလှယ်သောအနေဖြင့် လှူပြုန်းတစ်ဦး၏
 ခံစားချက်ကို တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဂါထာ ထဲ
 တွင်— ကာ၊ ဝါ၊ ဝါ၊ ဒါ၊ ဝါ၊ မာ၊ ဝါ၊ ဇာ၊
 ကာ၊ ရာ၊ တာ— ဟူ၍— အာ—ကာရန်သံ ဆယ့်တစ်
 လုံး ပါသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အသံ ၃၂ လုံးပါ
 သော ဂါထာတွင် အာ—သံပေါင်း ဆယ့်တစ်လုံး
 ပါနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤဂါထာကို ဖတ်လိုက်
 သောအခါ တစ်ခုခုသော ဖြစ်ရပ်သည် အလျဉ်မပြတ်
 ဖြစ်ပေါ်နေပုံကို ခံစားမိပါသည်။ သတိပြုမိပါ
 သည်။ အမှန်အားဖြင့်ကား ခံစားမိ၍ သတိပြုမိ
 သလား သတိပြုမိ၍ ခံစားမိသလား ခွဲခြားမပြော
 တတ်ပါ။ တဖန် ဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိရသော
 အခါ ဤ—အာ—ကာရန် အတန်းကြီးသည် လေ
 သုတ်သုတ် အဆက်မပြတ် လာနေသည်ကို သရုပ်
 ဖော်နေပါကလားဟု သတိပြုမိပါသည်။ ဤ ဆယ့်
 တစ်လုံးတွင်— ဝါ—လေးလုံး ကြီးကြားကြီးကြား
 ပါနေသည်မှာ တစ်ချက်တစ်ချက် လေတိုးဝှေ့သည်
 ကို ပြနေသည်ဟု ခံစားမိပါသည်။ ဆက်၍ စဉ်း
 စားဆင်ခြင်ကြပါကုန်။)

သူ့ခေါင်းဖြတ်၍ ခေါင်းဖြတ်ခံရသော သိုးထီးကြီး

သူ့ခေါင်းဖြတ်၍ ခေါင်းဖြတ်ခံရသော
သိုးထီးကြီး

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗေဒသုံးပုံကို
တစ်ဘက်ကမ်းခပ် တတ်မြောက်သော
ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးတစ်ဦး
ရှိလေသည်။ တစ်နေ့သောအခါ
ပုဏ္ဏားကြီးသည် တပည့်များကို ခေါ်၍-
အမောင်တို့။ သေလွန်ပြီးသော
ဆွေမျိုးတို့ကို ရှည်စူးကာ
မတကဘတ္တခေါ်သော သေသူထမင်းတင်ပွဲကို
ကျင်းပချင်ပါသည်။ ဤ သိုးထီးကြီးကို
မြစ်ဆိပ်သို့ ခေါ်သွား၍ ရှေ့ချိုးပေးပါ။
ပန်းကုံး စုပ်ပေးပါ။ လက်ငါးချောင်းရာ
မင်္ဂလာအမှတ်ကို ခတ်နှိပ်ပေးပါ။ ပြီးလျှင်
တန်ဆာဆင်၍ ယူခဲ့ကြပါလော့...ဟု

The ram who lost his head for cutting
off other's

Matakabhatta Jataka

1

Once upon a time
in Benares
there was a Brahmin
who was well-versed
in the Three Vedas.
One day he called his pupils.
“Sons, I wish to offer
a Feast for the Dead.
Take this ram
down to the river,
Bathe it,
have it garlanded,
put on auspicious marks,
decorate and bring it back.

ခိုင်းစေလေသည်။ တပည့်လုလင်တို့လည်း
သိုးထီးကြီးကို မြစ်ဆိပ်သို့ ခေါ်သွား၏။
ရှေးချီးပေးပြီးလျှင် တန်ဆာဆင်ကာ
မြစ်ကမ်းပါး၌ ထားကြလေသည်။

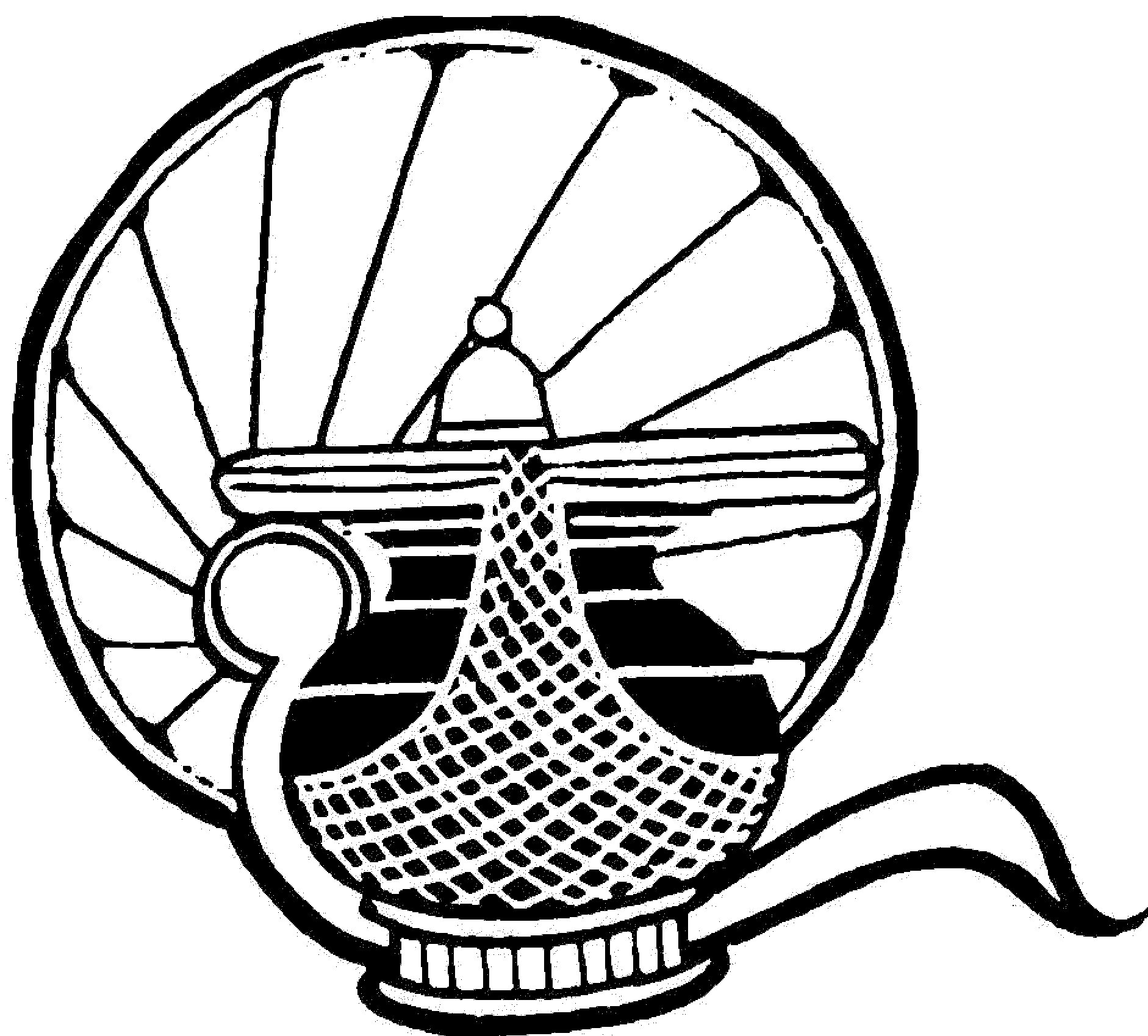
(J)

ထိုအခိုက်တွင် သိုးကြီးသည်
ဘဝဟောင်းကို ပြန်ပြောင်းသတိရသော
ဇာတိသရဉာဏ်ဖြင့်
ရှေးရှေးဘဝက မိမိ ပြုခဲ့ဖူးသည့်
ကံအကြောင်းတရားကို မြင်သောကြောင့်—
ယနေ့ ငါ ဝဋ်ကျွတ်တော့မည်—ဟု
ဝမ်းသာအားရ ရှိလှသဖြင့်
မြေအိုးကို ခွဲသည့်အလား
နားကဲ့မတတ် ရယ်လေ၏။
တစ်ဖန် တုံ့ မိမိကို သတ်၍
မတကာဘတ်တင်မည့် ပုဏ္ဏားသည်
မိမိကဲ့သို့ အဖန်ငါးရာ ငါးကမ္ဘာ
ခေါင်း အဖြတ်ခံရတော့မည်ကို မြင်သဖြင့်
သနားသောကြောင့် ကျည်ကျည်လောင်လောင်
ငိုလေ၏။
ထိုအခါ လုလင်တို့က သိုးကြီးကို မေး၏။

The pupils took the ram
down to the river,
bathed and decorated it
and set it on the bank.

2

At that moment
the old ram remembered the past
and became conscious
of the deeds of its past lives.
It realised
that today it would be freed
from its misery
and so laughed aloud
like the smashing of a pot.
Then it saw that the brahmin
who would kill it
for the Feast of the Dead
would have his head cut off
for five hundred lives like him
Out of pity
it wept aloud.
The young men asked the ram.

အချင်းသိုးကြီး။ အသင်သည်
 နားကဲ့မတတ်လည်း ရယ်၏။
 ကျည်ကျည်လောင်လောင်လည်း ငို၏။
 အဘယ်ကြောင့် ရယ်ပါသနည်း။
 အဘယ်ကြောင့် ငိုပါသနည်း။
 သိုးထီးကြီးက ဖြေ၏။
 ဒိုလုလင်တို့။ အသင်တို့
 ဝရာကြီး၏ ရှေ့ မှောက်ကို ရောက်ခါမှ
 ဤမေးခွန်းကို မေးကြပါလော့။

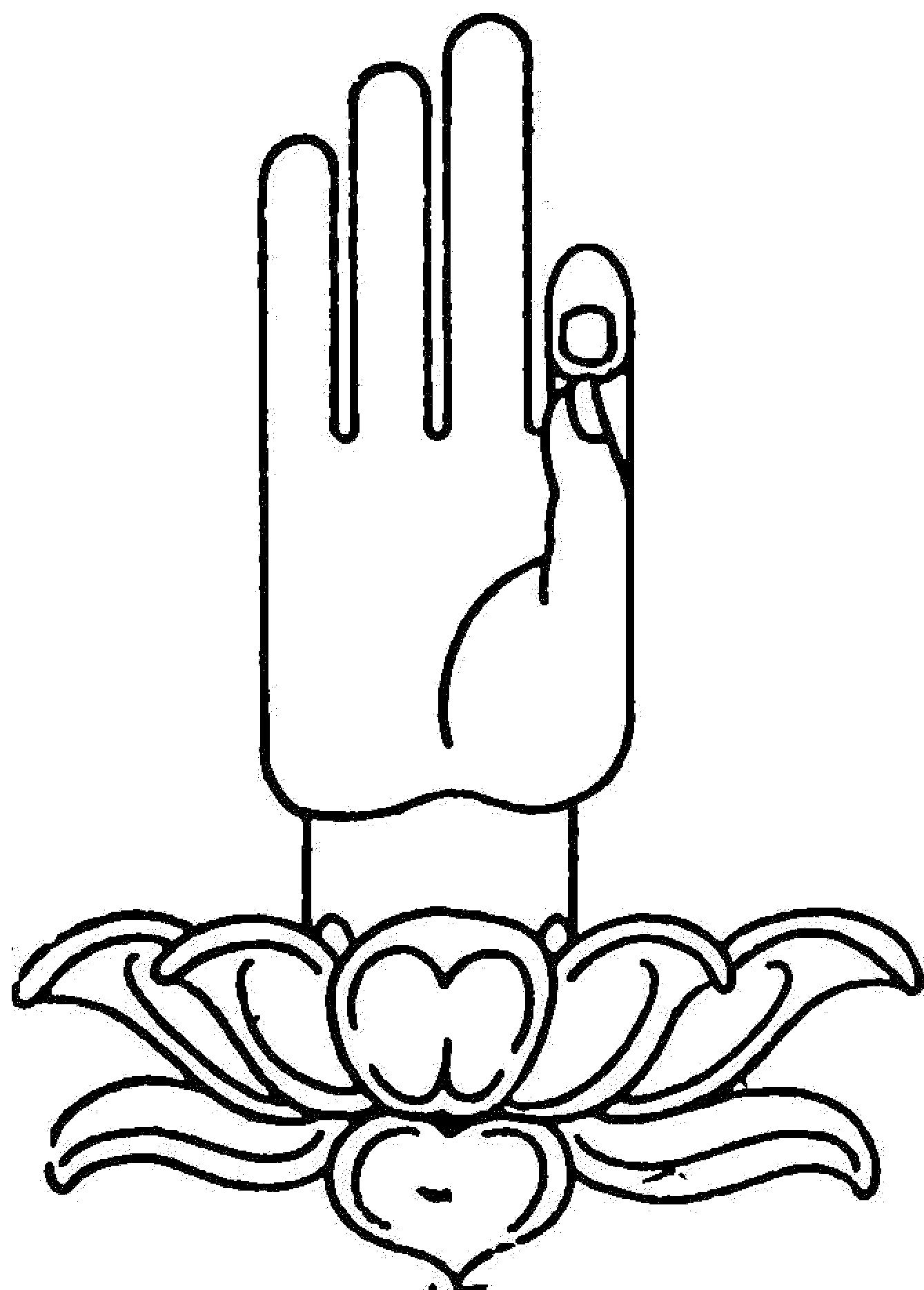
(၃)

ဏှားလုလင်တို့လည်း သိုးထီးကြီးကို ဆွဲခေါ်၍
 ဝရာကြီး ရှေ့ မှောက်သို့ ရောက်ကြသောအခါ
 ဤအကြောင်းကို ပြောပြကြလေသည်။
 ဝရာကြီးလည်း ကြားသိရလျှင်
 သိုးထီးကြီးကို မေးလေ၏။
 အချင်းသိုးကြီး။ အဘယ်ကြောင့် ရယ်ပါသနည်း။
 အဘယ်ကြောင့် ငိုပါသနည်း။
 သိုးထီးကြီးက ဖြေ၏။
 ဤသို့ကြီး။ ကျွန်ုပ်သည်လည်း
 ပုဆိုးဝတ်စားစွာ ထိုအခါက
 သင်ကဲ့သို့ ပုဆိုးဝတ်စားဆရာကြီး
 ခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုအခါက
 သိုးထီး တစ်ကောင်ကို လည်ပင်းဖြတ်
 ခြင်းဖြင့် မတကဘတ် တင်ခဲ့ဖူးပါသည်။

“Friend ram, you laugh aloud.
Then you weep aloud.
Why do you laugh?
Why do you weep?”
The old ram answered:
“Young men,
ask me this question
before your master.”

3

The young brahmins pulled the ram
along.
When they arrived
before their master,
they told him the matter.
The old master then
asked the old ram.
“Friend ram, why do you laugh?
Why do you weep?”
The ram answered:
“Brahmin, I too in past lives
was a brahmin master like you.
At that time
I cut off the head of a ram
and offered it at the Feast of the Dead.

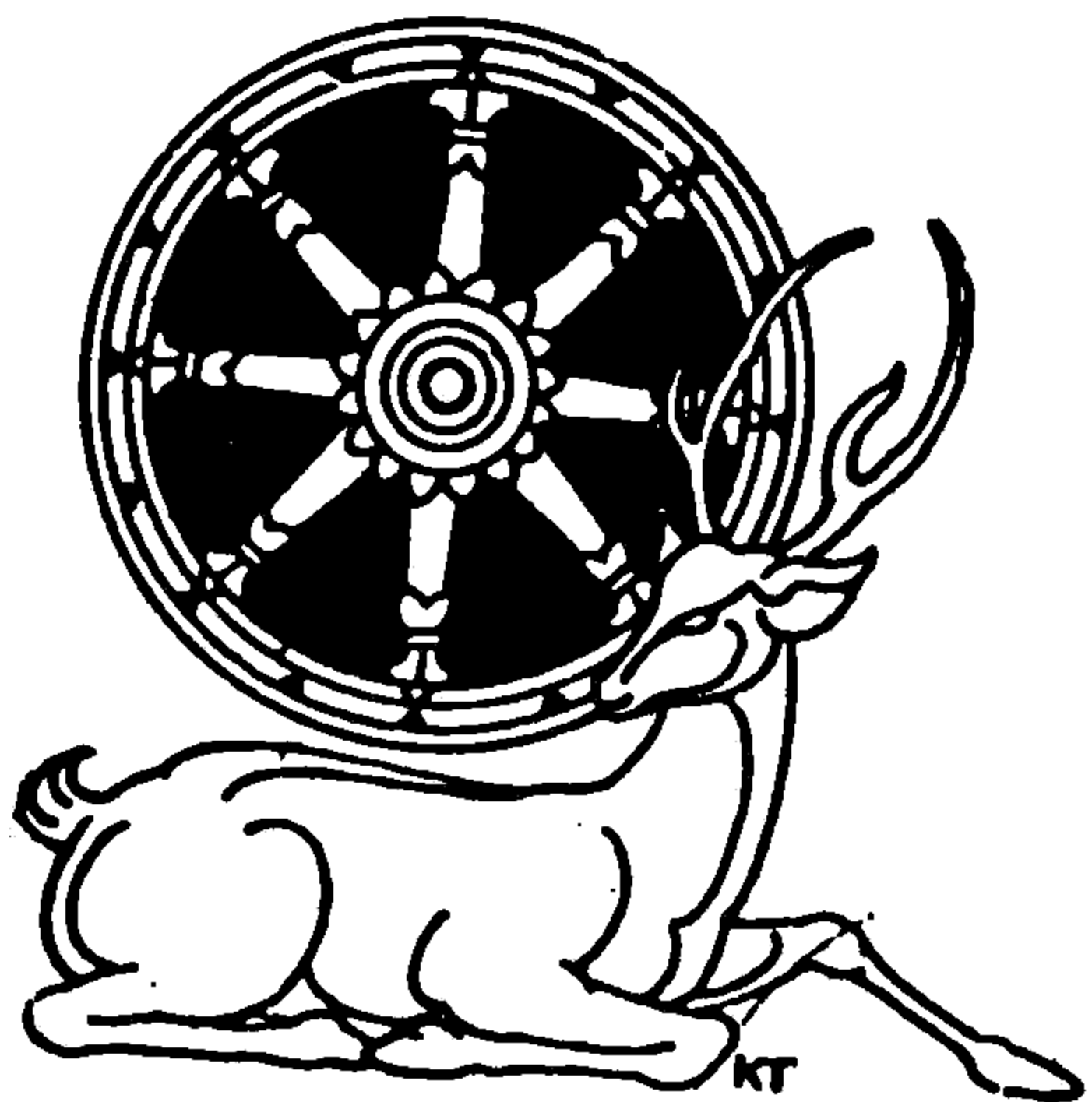

ထို မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကြောင့်
 ကျွန်ုပ် ခေါင်းဖြတ်ခံခဲ့ရသည်မှာ
 လေးရာ့ကိုးဆယ်ကိုးဘဝ ရှိပါပြီ။
 ယခုဘဝဖန် ခေါင်းအဖြတ်ခံရလျှင်
 ဘဝငါးရာ ပြည့်မည် ဖြစ်၍
 ကျွန်ုပ် ဝဋ်ကျွတ်ပါတော့မည်။
 ထို့ကြောင့် ဝမ်းသာ၍ ရယ်ပါသည်။
 ယနေ့ ကျွန်ုပ်ခေါင်းကို ဖြတ်၍
 မတကဘတ်တင်မည့် ပုဏ္ဏားကြီးသည်
 ဘဝငါးရာ ခေါင်းအဖြတ်ခံရမည်ကို
 သနားသောကြောင့် ငိုပါသည်။
 အချင်းသိုးကြီး၊ မကြောက်ပါနှင့်။
 အသင့်ကို ကျွန်ုပ် မသတ်ပါ။
 ပုဏ္ဏားကြီး။ မည်သို့ ဆိုပါသနည်း။
 ကျွန်ုပ် သေနေစေ့ပြီဖြစ်၍
 အသင် သတ်သည်ဖြစ်စေ မသတ်သည်ဖြစ်စေ
 ယနေ့ ကျွန်ုပ် သေရမည်မှာ မုချ။
 အချင်းသိုးကြီး။ မကြောက်ပါနှင့်။
 အသင့်ကို ကျွန်ုပ်တို့ စောင့်ရှောက်ပါမည်။
 ယနေ့ ကုန်လွန်သည့်တိုင်အောင်
 အသင်နှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့ နေပါအံ့။
 ပုဏ္ဏားကြီး။ အသင် စောင့်ရှောက်မည်ဆိုလျှင်
 အနည်းငယ်သာ စောင့်ရှောက်နိုင်ပါမည်။
 ကျွန်ုပ်၏ အကုသိုလ်ကား ကြီးလှစွာ။

Because of that evil deed
I have lost my head
in 449 lives.
If I get my head cut off now
it will be 500 times.
I will be freed from misery.
So I rejoice and laugh.
The brahmin who cuts off my head today
for the Feast of the Dead
will have his head cut off
for 500 lives.
I pity him and weep.”
“Do not fear, ram.
I will protect you.
I will stay with you
till today is over.”
“If you protect me, brahmin,
it will only be for little.
My evil deed is big.”

ဤသို့ ပြောကြ ဆိုကြပြီးနောက်
 ပုဏ္ဏားကြီးသည် သိုးထီးကြီးကို
 လှတ်လိုက်လေသည်။ တပည့်လုလင်တို့ကိုလည်း
 သိုးထီးကြီးကို မျက်စိအောက်က
 မပျောက်ရအောင် ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ရန်
 ခိုင်းစေလေသည်။ ထိုအခိုက်
 ကျောက်ဖျာ တစ်ချပ်ကို တွယ်ကပ်ပေါက်နေသော
 ချုံငယ်မှ သစ်ရွက်ကို စားမည်ဟု
 သိုးထီးကြီးသည် လည်ပင်းကို ဆန့်၍
 မော့လိုက်သော ခဏတွင်
 ကောင်းကင်မှ မိုးကြိုး ကျလာကာ
 ကျောက်ဖျာကို ပစ်လေသည်။
 ကျောက်ဖျာမှ ကျောက်လွှာ တစ်ချပ်
 ပဲ့ထွက်ကာ သိုးကြီး၏ ဆန့်သော
 လည်ပင်းကို ထိလေသည်။ ထို့ကြောင့်
 လည်ပင်းပြတ်၍ လတ်တလောပင်
 သိုးထီးကြီး သေလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို
 ကြားလျှင် လူအများ ရောက်လာ၍
 စုဝေး တိုးဝှေ့ ကြည့်ကြလေသည်။

After this conversation
the brahmin set the ram free.
He told his pupils
not to let the ram out of sight
but to guard it well.
When the ram was released
it reached out its neck
to browse on the leaves of a bush
clinging to a slab of rock.
At that very moment
a thunderbolt hit the rock
and struck off a piece
which hit the ram's neck
cutting off its head
and killing the ram.
News of this brought people
who came crowding around
to look.

(၄)

ထိုအခါ ထိုအရပ်တွင် နေသော
ဘုရားအလောင်း ရုက္ခစိုးနတ်သည်
ကောင်းကင်တွင် ကိုယ်ထင်ပြု၍
ချိုသာသောအသံဖြင့် ဂါထာကို ရွတ်ကာ
တရားရေအေး တိုက်ကျေးဆုံးမလေသတည်း။

[ဂါထာ]

ဝေံ စေ သတ္တာ ဇာနေယျံ၊
ဒုက္ခာယံ ဇာတိသမ္ဘဝေါ။
န ပါဏော ပါဏိနံ ဟညေ၊
ပါဏသာတိ ဟိ သောစတိ။

[မြန်မာ]

အသက်သတ်သူ၊ ဒုက္ခထူ၍
စိတ်ပူသောက၊ ရောက်လေရ၏။
ဤမျှသိမှု၊ သက်ရှိသူသည်
ဘယ်မှု အသက် သတ်မည်နည်း။

ဘုရားအလောင်း၏ အဆုံး အမကို
ကြားနာရသော လူအပေါင်းလည်း
မကောင်းမှုကို ကြောက်ကြသည်ဖြစ်၍
အသက်သတ်ခြင်း ပါဏာတိပါတကံကို
ရှောင်ကြလေသတည်း။ ။

(မတကဘတ္တဇာတ်။ ၁၈။)

4

At that time, the Bodhisatta,
who was a tree-god,
showed himself in mid-air,
and in his sweet voice
taught them the truth
with this stanza.

“He who kills bears much sorrow
and suffers much tribulation.
A person who knows this much,
how can he ever kill?”

People who heard the teaching
of the Bodhisatta
feared committing evil
and so avoided taking life.

*

*

*

လွတ်မြောက်ချင်လျှင် နောင်တွင်လွတ်အောင်ကြိုးလုပ်ဆောင်

လွတ်မြောက်ချင်လျှင် နောင်တွင် လွတ်အောင်
ကြိုးလုပ်ဆောင်

လွန်လေပြီးသောအခါ
ကာသိတိုင်း ကျေးရွာတစ်ရွာ၌
သူကြွယ်တစ်ဦး ရှိလေ၏။
တစ်နေ့သောအခါ သူကြွယ်သည်
ရွာတံခါးအနီးရှိ ပညောင်ပင်တွင် နေသော
ဘုရားလောင်း ညောင်စောင့်နတ်အား
ယဇ်ပူဇော်မည်ဟု ကတိပြုခဲ့၏။
အိမ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ
သတ္တဝါများစွာကို သတ်၍
ပြုခဲ့သော ကတိမှ လွတ်မြောက်အောင်
အားထုတ်မည်ဆိုကာ ပညောင်ပင်
အရင်းသို့ လာလေ၏။ ထိုအခါ
ညောင်စောင့်နတ်သည်
ညောင်ပင်ခွကြား၌ ရပ်၍ ကိုယ်ထင်ပြုကာ...
အသင်ပုဏ္ဏားသည် ယဇ်ပူဇော်မည်ဟု
ကတိပြုခဲ့သည်။ ဤကတိမှ
လွတ်မြောက်အောင်ဟု
ယခု ယဇ် ပူဇော်သည်။
ယဇ်ပူဇော်ရအောင် အသက်သတ်ရသည်။
အသက်သတ်သဖြင့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်၏
ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်မှုကို ခံရသည်။

Seek liberty to be free

A yacitabhata Jataka

1

Once upon a time
a rich man lived in a village
in Kasi country.
One day he promised
the Bodhisatta tree-god
in a banyan-tree near the village gate
that he would offer a sacrifice.
When he got home
he resolved to release himself
from that promise
by killing a number of animals
and so set out for the foot of that tree.
The tree-god showed himself
in the fork of the tree.
“You promised to offer a sacrifice.
Now to release yourself from this vow
you offer sacrifice.
You kill for that sacrifice.
Because you kill
you put yourself in bondage of evil.

တကယ် လွတ်မြောက်လိုသည် ဆိုပါက
နောင်အခါ၌ အကျိုးနည်းမှု
မဖြစ်ပေါ်ရလေအောင် ကြိုးစား
အားထုတ်ရမည်ဟု—ဆိုချင်၍
ဤဂါထာကို ရွတ်လေ၏။

[ဂါထာ]

သစေ မုစ္ဆေ ပေစ္စ မုစ္ဆေ၊
မုစ္စမာနော ဟိ ဗဇ္ဈတံ။
န ဟေဝံမိရာ မုစ္ဆန္တိ၊
မုတ္တိ ဗာလဿ ဗန္ဓနံ။

[မြန်မာ]

လွတ်မြောက်ချင်လျှင်၊ အမြော်အမြင်နှင့်
နောင်တွင် လွတ်အောင်၊ ကြိုးလုပ်ဆောင်လော့။
လွတ်အောင် လုပ်မှ၊ ချုပ်ခံရလျှင်
ဘာမျှ အကျိုးမရှိပါ။
လူမိုက် အားထုတ်မှုမျှသာ။
ပညာရှိများ မကြိုက်ရာ။

ဘုရားအလောင်း၊ ညောင်စောင့်နတ်က
ဤသို့ ဟောသည်မှ စကာ
လူတို့သည် အသက် မသတ်ကြတော့ဘဲ
တရားကျင့်ကြကုန်သဖြင့်
နတ်ပြည်နတ်ရွာ စည်ကားလေသတည်း။ ။

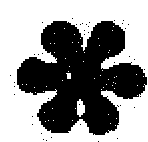
(အာယာဝိတဘက္ကဇာတ်။ ၁၉။)

If you really wish to seek release
you must make an effort
not to create ill.”

Then he recited this stanza.

“If you seek release
think of the hereafter
and work for freedom.
To be held in bondage
is no reward;
it's a fool's effort
discarded by the wise.”

So from the teaching of the Bodhisatta,
the god of the banyan tree,
people refrained from killing
and by living righteously
thronged the city of the deva.

သတိထား၍ အစားမခံရသော မျောက်ရှစ်သောင်း

သတိထား၍ အစား မခံရသော
မျောက်ရှစ်သောင်း

(၁)

ရွေးသရောအခါက
လူသူမနီး တောအုပ်ကြီး တစ်ခု၌
ရေဘီလူး စောင့်သော
ရေကန် တစ်ကန် ရှိသတတ်။

(၂)

ထိုအခါတွင်
ဘုရားလောင်းသည် ထိုတောအုပ်၌
မျောက်မင်း ဖြစ်၏။
စိုင်းသတ္တဝါ ပေါက်စ တမျှ ကြီး၏။
နောက်လိုက် ရှစ်သောင်း ခြံရံလျက်
လှည့်လည် ကျက်စား၏။
နောက်လိုက် ရှစ်သောင်း မျောက်အပေါင်းကို
ဤသို့လည်း ဆုံးမစကား ပြောထားလေသည်။
အမောင်တို့။ ဤတောအုပ်၌
အဆိပ်ပင်တို့လည်း ရှိ၏။
ဘီလူးစောင့်သော ရေကန်တို့လည်း ရှိ၏။

**Watchful 80,000 monkeys who
were not devoured
Nalapana Jataka**

1

**In past times
there was a lake
watched over by a water-demon
deep in a big forest.**

2

**The Bodhisatta was a monkey
in that forest.
He was as big as a fawn
of the red deer.
He lived as head
of a troupe of 80,000 monkeys.
He advised them thus.
“Monkeys, in this forest
there are poisonous trees
and lakes guarded by demons.**

အမောင်တို့ မစားဖူးသော
 သစ်သီးကြီးငယ်ကို စားလိုသောအခါ
 ငါ့ထံတွင် မေးမြန်း စုံစမ်းကြဦးလော့။
 မသောက်ဖူးသော ရေကို
 သောက်လိုသောအခါ
 ငါ့ထံတွင် မေးမြန်း စုံစမ်းကြဦးလော့။
 ဤကဲ့သို့ ဆုံးမစကား ပြောကြားသောအခါ
 နောက်လိုက်ရှစ်သောင်း မျောက်အပေါင်းက-
 ကောင်းပါပြီ။ အရှင်-ဟု ဝန်ခံကြလေသည်။

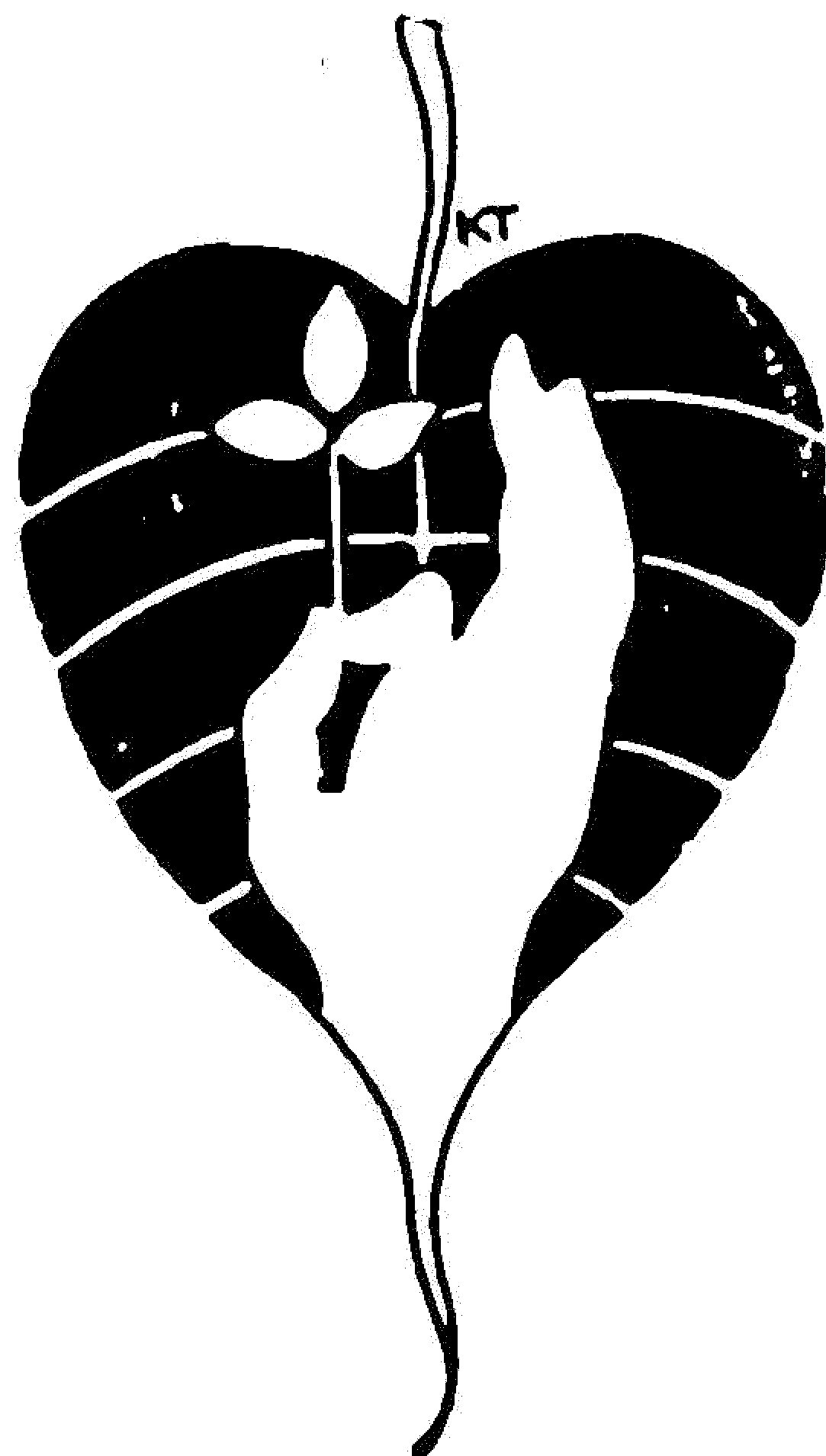
(၃)

တစ်နေ့သောအခါ၌
 နောက်လိုက်ရှစ်သောင်း မျောက်အပေါင်းသည်
 မရောက်ဖူးသေးသော နေရာတစ်ခုသို့ ရောက်၍
 တစ်နေ့လုံး လှည့်ပတ် ကျက်စားကြပြီးနောက်
 ရေသောက်ချင်သဖြင့် ရေရှာကြရာ
 ရေကန် တစ်ကန်ကို တွေ့ကြလေ၏။
 သို့သော်လည်း မျောက်မင်း၏ ဆုံးမစကားကို
 သတိရကြရကား ချက်ချင်း
 မသောက်ကြသေးဘဲ
 ဘုရားလောင်း မျောက်မင်း၏ အလာကို
 စောင့်မျှော်ကာ နားနေကြလေသည်။
 ဘုရားလောင်း ရောက်လာသောအခါ မေး၏။
 အမောင်တို့။ အဘယ်ကြောင့် ရေမသောက်ကြပါ
 သလဲ။

If you wish to eat fruit
you had never eaten before,
enquire of me first.
If you wish to drink water
where you have not drunk before,
enquire of me first.
When he had advised them thus,
the 80,000 monkeys said:
“It will be as you say.”

3

One day, the 80,000 monkeys
came to a spot
where they had never been before.
They were thirsty
after wandering the whole day
and, looking for water,
they came upon the lake.
Remembering the monkey-king's advice
they did not drink immediately
but rested while waiting for the Bodhisatta.
When the Bodhisatta arrived,
he asked: “Monkeys, why don't you
drink ? ”

အရှင် မျောက်မင်း၏ အလာကို
 စောင့်မျှော်နေကြ၍ မသောက်ကြသေးပါ။
 ကောင်းပေ၏။ အမောင်တို့—ဟု ဆိုကာ
 ဘုရားလောင်းသည် ရေကန်ကို
 လှည့်ပတ် ကြည့်ရှုလေရာ
 ကန်ထဲသို့ ဆင်းသော ခြေရာကိုသာ တွေ့၍
 ကန်ထဲက တက်သော ခြေရာကို မတွေ့သဖြင့်
 ကေန္တ ဤကန်ကို ဘီလူး စောင့်သည်ဟု
 သိလေသောကြောင့်— အမောင်တို့။
 ကန်ထဲဆင်း၍ ရေမသောက်ကြသည်မှာ
 ကောင်းလေစွ။
 သည်ကန်ကို ဘီလူး စောင့်၏—ဟု
 ပြောလိုက်လေ၏။

(၄)

ရေဘီလူး သည်လည်း
 မျောက်တို့ မဆင်း မသောက်ရှိသည်ကို
 သိသောအခါ ပြာသော ဝမ်းဗိုက်
 ဖြူသော မျက်နှာ နီသော ခြေလက်တို့ဖြင့်
 ကြောက်မက်ဖွယ် အဆင်းကို ဆောင်လျက်
 ရေမျက်နှာကို ခွဲကာ ထွက်ပေါ်လာ၏။
 အို မျောက်တို့။ အဘယ်ကြောင့်
 ဆိုင်းငံ့၍ နေကြသနည်း။ ကန်ထဲ ဆင်း၍
 ရေကို သောက်ကြပါတော့လား-ဟု ဆို၏။

“We waited your arrival and did not drink.”

“It’s good,” he replied.

The Bodhisatta then circled the lake. He noticed footsteps going down to the lake

but none coming up.

He knew a water-demon surely watched over the lake.

“Monkeys,” he said,

“it is good you did not go down to drink.

This lake is watched over by a water-demon.”

4

When the water-demon realised the monkeys would not go down to drink,

he assumed a horrible shape

with a blue belly,

a white face and red hands and feet.

And he broke out of the water.

“Monkeys,” he said,

“why do you wait?

Go into the lake and drink.”

ထိုအခါ ဘုရားလောင်းက
 အသင်သည် ဤကန်ကို စောင့်သော
 ဘီလူး မဟုတ်လား-ဟု မေး၏။
 ဟုတ်၏ ဟု ဖြေ၏။
 သင်သည် ကန်ထဲ ဆင်းသူတို့ကို
 ရပါသလား။
 ရပါသည်။ ကန်ထဲ ဆင်းသူမှန်လျှင်
 ငှက်ငယ်များကိုပင် မခူးန်
 ကျွန်ုပ် စားပါသည်။
 အသင်တို့ အားလုံးကိုလည်း
 ကျွန်ုပ်စားရမည် အမှန်-ဟု
 ဘီလူးက ဆိုသောအခါ-
 အသင်စားဖို့ရန် ငါတို့ကိုယ်ကို
 ငါတို့ ပေးမည်မဟုတ်-ဟု
 ဘုရားလောင်းက ဖြေလေသည်။
 သင်တို့သည် ရေကို မသောက်ဘဲ
 နေကြမည်လော။
 ငါတို့ ရေကို သောက်မည်။
 သို့သော်လည်း သင်၏ အာဏာစက်တွင်းသို့
 ငါတို့ သက်ဆင်းမည် မဟုတ်။
 ငါ၏ အာဏာစက်တွင်းသို့ မဆင်းဘဲ
 အသင်တို့ ရေကို ဘယ်လို သောက်ကြမည်လဲ။

The Bodhisatta asked:

“Are you the water-demon
who guards this lake?”

“Yes,” was the reply.

“Do you get whatever
goes into the water?”

“Yes, I get even small birds
which go into the water.

I devour them.

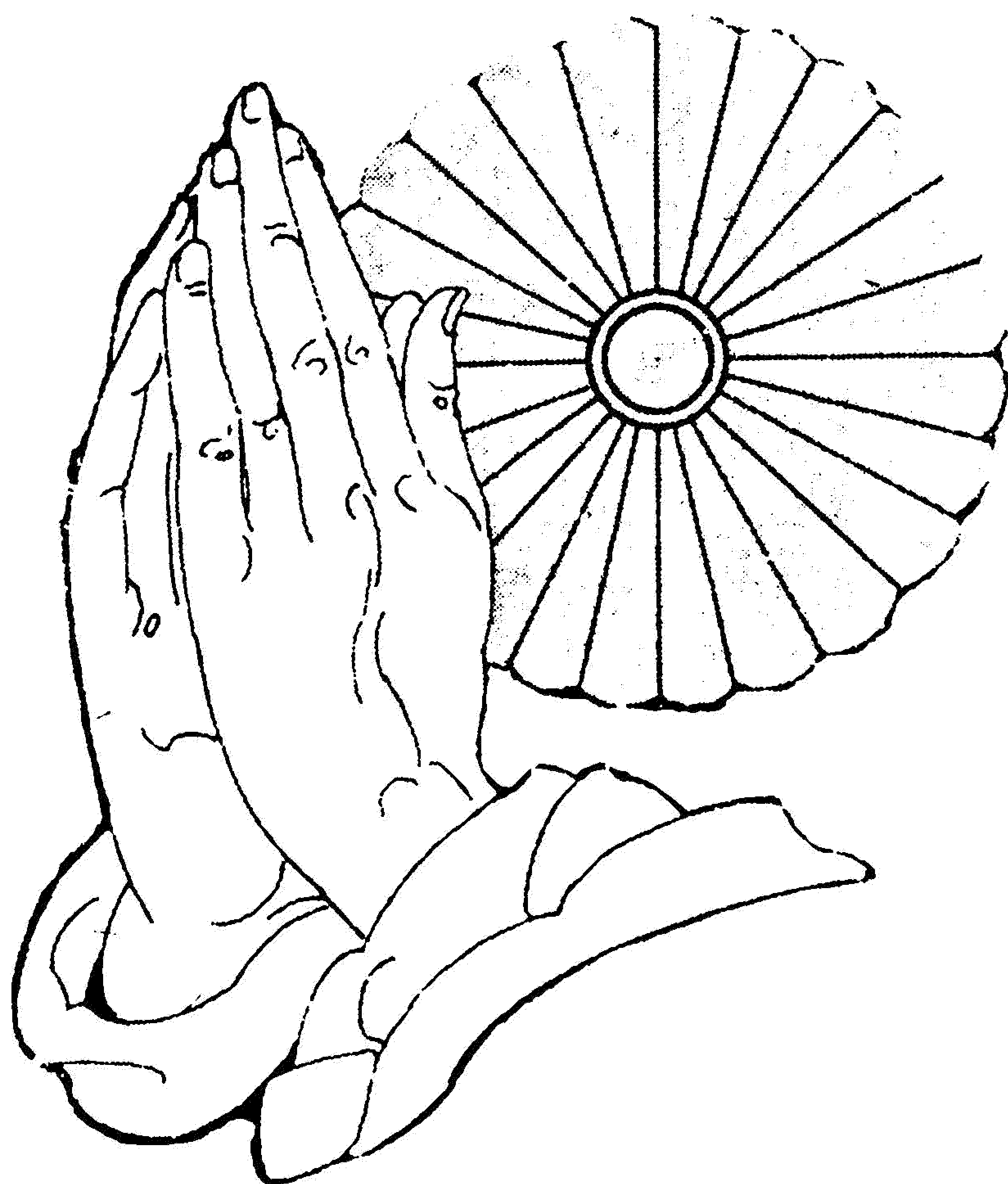
I will eat all of you too.”

“We will not give you
ourselves to eat,”
replied the Bodhisatta.

“Will you not drink the water?”

“We will drink the water
but we will not
fall into your power.”

“How will you drink
without falling into my power?”

အို ဘီလူး။ ကန်ထဲ ဆင်း၍
 ငါတို့ ရှေ့သောက်မည်ဟု ထင်နေသလား။
 ရှစ်သောင်းကုန်သော ငါတို့သည်
 ကန်ထဲကို မဆင်းမသက်ဘဲ
 ကျူးရိုး တစ်ယောက် တစ်ချောင်းစီ ကိုင်၍
 ကြာရိုးဖြင့် သောက်သကဲ့သို့
 သင့်ကန်ထဲက ရေကို သောက်ကြမည်။
 ဤသို့ ကန်ထဲ မဆင်းဘဲ
 ရှေ့သောက်သော ငါတို့ကို
 သင်ဘီလူး မစားပိုင်တကား-ဟု
 ပြောကာ အောက်ပါ အဖွဲ့ကို ဆိုလေ၏။

[ဂါထာ]

ဒိသ္မာ ပဒမနုတ္တိဏ္ဍံ၊
 ဒိသ္မာ နော တရိတံ ပဒံ။
 နဋ္ဌေန ဝါရိံ ပိဿာမ၊
 နေဝ မံ တ္တံ ဝဓိဿသိ။

“Demon, do you think
we will go into the water to drink ?
Eighty thousand of us will drink
without going into the lake.
We will take a cane each
and drink the water
from your lake
as if through the hollow stalk of a lotus.
You have no power over us
who do not go into the lake
to drink.” The Bodhisatta
then recited this stanza.

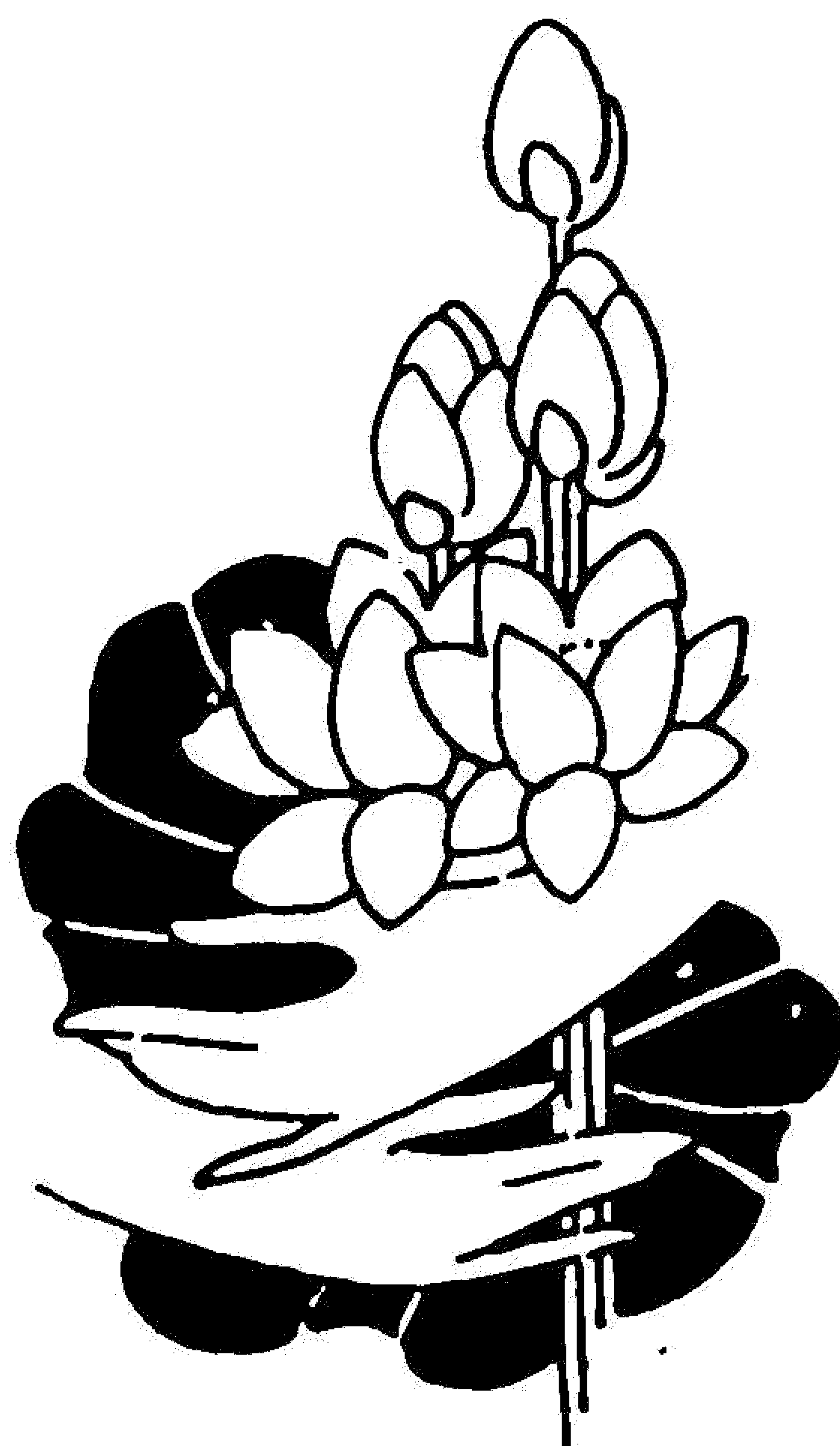
[မြန်မာ]

ဤ ရေကန်ကား၊ မရိုးသားတည့်။
 ဆင်းသွားခြေရာ၊ တွေ့ရပါလည်း
 တက်ရာမရှိ၊ သို့တပြီကြောင့်
 ကံ၏ အကျိုး၊ ယုံကြည်ကိုးလျက်
 ကျူးရိုးကိုဖောက်၊ ငါတို့ သောက်အံ့။
 အကောက်ကြံမှား၊ ဘီလူးသားသည်
 မစားရဘူး ငါတို့ကို

ဤသို့ ဆိုပြီးနောက်
 ဘုရားလောင်းသည် ကျူးရိုးကို အယူခိုင်း၍
 ဘဝများစွာ သံသရာတွင်
 ဖြည့်ခဲ့ဖူးသော ပါရမီတို့ကို ဆင်ခြင်ကာ
 သစ္စာပြုလျက် ကျူးပေါက်ကို
 နှုတ်သီးဖြင့် မှုတ်၏။
 ကျူးရိုးအတွင်းရှိ အဆစ်တို့ ပြုတ်ထွက်၍
 အခေါင်းပေါက် သက်သက်ဖြစ်လာလေ၏။
 ထို့နောက် ဘုရားလောင်းသည်
 ဤ ရေကန် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ
 ကျူးရိုး အားလုံးတို့သည်
 ဤ ကျူးရိုး ကဲ့သို့
 အဆစ်ပြုတ်၍ အခေါင်းပေါက်
 ဖြစ်ကြစေတည်း-ဟု
 အဓိဋ္ဌာန် ပြုလေသည်။

“This is not an ordinary lake. Footprints are seen going down but none are seen coming up. So believing in the power of kamma we will pierce a cane and drink. The scheming water-demon cannot devour us.”

Having said this, the Bodhisatta had a cane brought. He meditated on the Perfections he had performed through the various lives in samsara. Then making an asseveration he blew down the cane. The knots of the cane were blown away and it became hollow throughout. Then the Bodhisatta resolved that all the cane which grew around that lake lose their knots like this very cane.

ကျူရီး အားလုံး အဆစ်မဲ့၍
 အခေါင်းပေါက် သက်သက် ဖြစ်လေတော့၏။
 ထိုအခါကျမှ
 ဘုရားလောင်းနှင့်တကွ
 နောက်လိုက် ရှစ်သောင်း
 မျောက်အပေါင်းတို့သည်
 တစ်ယောက် တစ်ချောင်း ကျူကိုယူ၍
 ကမ်းနဖူးတွင် ထိုင်ကာ ကန်ထဲက ရေကို
 ကျူရီးဖြင့် စုတ်ယူ သောက်သုံး ကြလေ၏။
 ကန်စောင့် ဘီလူးသည်လည်း
 မျောက် တစ်ကောင်ကိုမျှ မရလေသောကြောင့်
 နှလုံးမသာ ဝမ်းဟာဟာဖြင့်
 ကိုယ့်နေရာ ရေအကြားသို့
 ငုပ်လျှိုးကာ သွားရလေ၏။
 ဘုရားအလောင်းသည်လည်း
 နောက်လိုက် ရှစ်သောင်း မျောက်အပေါင်းနှင့်
 တောထဲသို့ ဝင်သွားလေ၏။

And so all the cane
lost their knots
and became hollow throughout.

Then the Bodhisatta
and his 80,000 monkeys
took a hollow cane each,
sat on the bank of the lake
and sipped the lake-water.

The water-demon
did not get a single monkey.
So in a rage, he went hungry
down into the water.

The Bodhisatta and 80,000 monkeys
returned into the forest.

(၅)

ဤ ကျူတောသည် ထိုအခါမှ စ၍
 ကမ္ဘာဆုံးသည့် တိုင်အောင်
 အဆစ်မဲ့သော ကျူတော ဖြစ်သွား၍
 ကပ္ပဠီ တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်လာလေ၏။
 မီး မလောင်သော ငုံးမင်းတော
 မိုးမစုတ်သော သဋ္ဌိကာရဗြဟ္မာကြီး၏
 အမိုးမရွံ့သော အိမ်
 အဆစ်မဲ့သော ကျူပင်တော
 လတိုင် ပေါ်သော ယုန်မင်းရုပ်တို့သည်
 ကပ္ပဠီ လေးပါး ဖြစ်လေသည်။
 မြန်မာတို့က-
 ထုံး မတိမ်၊ ငုံး၊ အိမ်၊ ကျူ၊ လနှင့်
 တူမျှစံနှိုင်း-ဟု
 ကဗျာ ဖွဲ့ဆိုကြလေသည်။ ။

(နဋ္ဌပါနဇာတ်။ ၂၀။)

5

Only hollow cane grew there
throughout the Era
and that cane patch became
one of the miracles which endure.
The quail jungle untouched by fire;
Gatikara's roofless house
untouched by rain;
the patch of hollow cane;
the image of the hare in the moon.
These are the four which endure.
The Burmese have this verse.
"To match or equal
the undying convention:
quail, house, cane and moon."

*

*

*

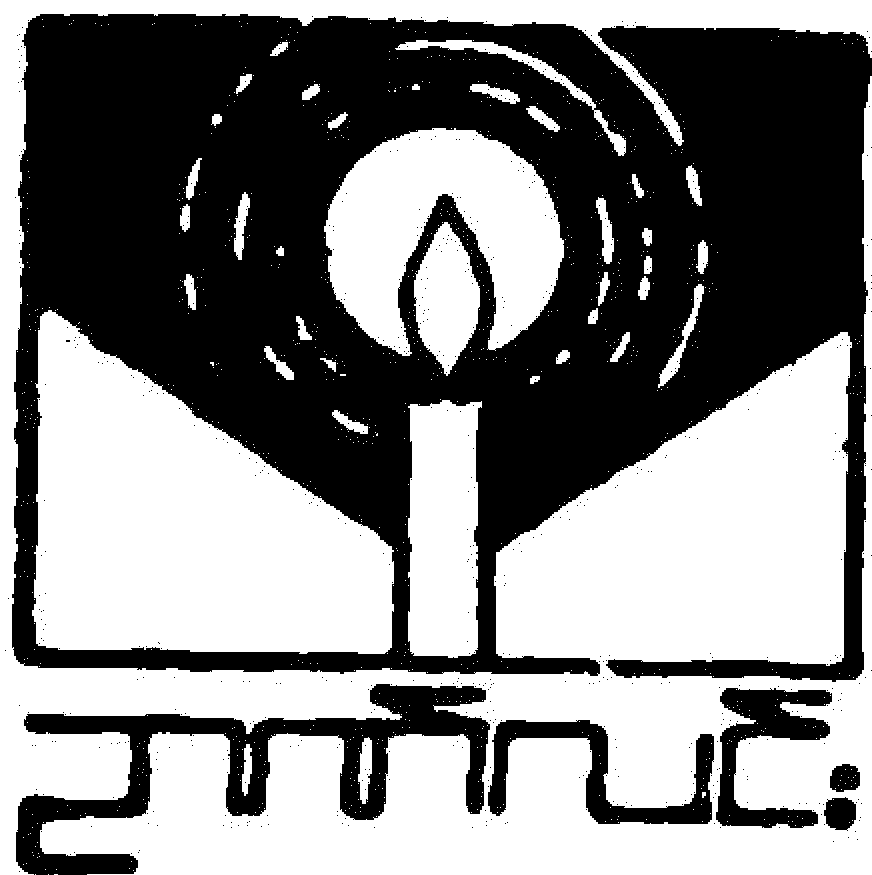

ငါးရောငါးဆယ် အတိတ်ပင်လယ်

အတွဲ (၃)

ထွက်တေ့မည့်

၀ ညာဉာဏ်လင်း အမှောင်ခွင်း....
လမ်းဟောင်းကိုရှင်း လမ်းသစ်ခင်း....

ငါးရာငါးဆယ်
အတ်ပင်လယ်

အတွဲ - ၂

မင်းသုဝဏ်

ပြန်ဆိုသူ ဦးစော

ဝင်းဇေ

အင်္ဂလိပ်ပြန်ဆိုသည်

